

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Спеціальність 051
«Економіка»
Група 2БЕП-32

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: Шляхи підвищення рентабельності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»

Проектний матеріал складається з пояснювальної записки на 63 сторінках та ілюстративного матеріалу

Здобувач освіти _____ Дем'яна ТРУБАЧОВА

Керівник _____ Аліна КУХАРУК

До захисту допущений

Завідувач кафедри _____ Олена ХАЧАТУРЯН

Завідуючий відділенням _____ Юлія ВОРОНКОВА

Захист «____» _____ 20__ р. Протокол ДКК № _____

Оцінка ДКК _____

Секретар ДКК _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення економічне
Кафедра Економіки
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальність 051 «Економіка»
Форма навчання денна

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Заст. дир. з НВР
Ігор БЕРКАНЬ
« _____ » _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Здобувачу освіти _____ Трубачовій Дем'яні Сергіївні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: Шляхи підвищення рентабельності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»

1. Затверджена наказом по коледжу № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
2. Термін подання студентом закінченої роботи « _____ » _____ 20__ р.
3. Вихідні дані до роботи: Вихідними даними для виконання роботи є Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, інструктивні матеріали, звіти підприємств, періодичні видання, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, матеріали публікацій в друкованих та електронних економічних виданнях, першоджерела та дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.
4. Зміст роботи (перелік питань, що підлягають розгляду): Розкрити поняття, сутність рентабельності, обрати методи для проведення аналізу фінансових показників діяльності підприємства, оцінити фінансову стійкість підприємства, провести аналіз показників рентабельності ПАТ «Одескабель» та оцінити вплив факторів на рентабельність, запропонувати шляхи підвищення рентабельності і прибутковості підприємства.
5. Перелік графічного матеріалу: Розробити графічний та табличний матеріал по питанням: поняття, сутність рентабельності підприємства, фактори впливу на рентабельність, аналізу фінансової стійкості та платоспроможності, визначення динаміки рівня показників рентабельності, факторного аналізу з впливу на рентабельність підприємства.

6.Консультанти з окремих розділів роботи:

Розділ	Консультант (вчене звання, ПП)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання – « ____ » _____ 2023 р.

Керівник _____ Аліна КУХАРУК

Завдання прийняв до виконання _____ Дем'яна ТРУБАЧОВА

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Затвердження плану кваліфікаційної роботи	23.01.2023
2.	Складання бібліографії	06.02.2023
3.	Теоретико-методологічні основи рентабельності підприємства	07.03.2023
4.	Аналіз господарської діяльності підприємства та рентабельності ПАТ «Одескабель»	18.04.2023
5.	Написання висновку та надання пропозицій, щодо підвищення рентабельності підприємства	12.05.2023
6.	Здача закінченої кваліфікаційної роботи	08.06.2023
7.	Захист кваліфікаційної роботи	23.06.2023

Керівник роботи _____ Аліна КУХАРУК
(підпис)

Здобувач освіти _____ Дем'яна ТРУБАЧОВА
(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему «Шляхи підвищення рентабельності підприємства
ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»
студентки Трубачової Дем'яни Сергіївни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи: Кожне підприємство прагне отримати від своєї діяльності найвищий ефект у вигляді абсолютного показника – прибутку і у відносного показника – рентабельності. Саме рентабельність є коефіцієнтом прибутковості. Тому дослідження рентабельності, як показника ефективності діяльності підприємства доводить актуальність обраної теми.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо шляхів підвищення рентабельності підприємства

Об'єкт дослідження: діяльність ПАТ «Одескабель», як провідного підприємства України у сфері розробки і виробництва кабельної продукції і радіоелектронної апаратури побутового та спеціального призначення.

Предмет дослідження: методичні та теоретичні аспекти формування рентабельності підприємства та шляхів її підвищення

Основний результат роботи: визначено економічну сутність поняття «рентабельність», методика її визначення і фактори впливу; досліджено та проаналізовано техніко-економічні показники діяльності ПАТ «Одескабель»; оцінено основні показники рентабельності підприємства та виявлені фактори впливу; визначені основні шляхи та напрями підвищення рентабельності діяльності ПАТ «Одескабель»; запропоновані ефективні заходи по підвищенню рівня рентабельності підприємства.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 63 сторінках, з яких список використаної літератури із 32 найменувань. Робота містить 11 таблиць, 9 рисунка, а також 8 додатків.

Рік захисту роботи – 2023 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи рентабельності підприємства...	9
1.1 Поняття, сутність рентабельності підприємства	9
1.2 Система показників рентабельності та методи їх визначення.....	13
1.3 Фактори, які впливають на рівень рентабельності підприємства.....	18
Розділ 2. Аналіз господарської діяльності підприємства та рентабельності ПАТ «Одескабель»	22
2.1 Характеристика економічної діяльності ПАТ «Одескабель».....	22
2.2 Оцінка фінансово-економічного стану ПАТ «Одескабель»	27
2.3 Аналіз динаміки показників рентабельності ПАТ «Одескабель»	39
2.4 Факторний аналіз показників рентабельності	45
Розділ 3. Шляхи підвищення рентабельності ПАТ «Одескабель».....	53
3.1 Визначення проблем з підвищенням рентабельності підприємства	53
3.2 Рекомендовані заходи для підвищення рентабельності підприємства....	55
Висновок.....	59
Список використаних джерел.....	61
Додатки	

					БЕП 32. 23. 000 КРБ							
Вим.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Шляхи підвищення рентабельності підприємства ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»			Літ.	Арк.	Аркушів		
Розроб.	Трубачова Д.С.									4	63	
Керівник	Кухарук А.А.							ВСП «ОТФК ОНТУ» зр. 2БЕП-32				
Н.контроль	Петрашова В.І											
Затвердив	Хачатурян О.С.											

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання велика увага приділяється фінансовій політиці підприємства, а особливо його фінансовому стану. Саме тому прибуток є метою та основним фінансово-економічним показником діяльності підприємства. Але для визначення ефективності діяльності підприємства недостатньо використовувати тільки даний показник. Тому доцільно використовувати відносний показник, такий як рентабельність. Рентабельність визначають як показник ефективності діяльності підприємства і отримання прибутку від використання його ресурсів. Рентабельність є ключовим економічним показником, що впливає на всі аспекти управління підприємством та взаємодії з партнерами.

Рентабельність є комплексним показником, який відображає ефективність управлінських рішень пов'язаних з фінансовою, операційною та інвестиційною діяльністю підприємства. Тому дуже важливо знайти способи підвищення рентабельності, що дозволять забезпечувати безперервну діяльність, здійснювати просте та розширене зростання підприємства.

Велика кількість вчених-економістів приділяє увагу дослідженню сутності поняття «рентабельність» та методам її оцінки. Пошук шляхів підвищення рентабельності підприємства розглядається в працях таких авторів як: І.А. Бланк, В.Г. Андрійчук, Шуляк П.Н., Г.В. Савицька, В.І. Осипова, В.В. Ковалева, Е.Т. Карапетян, Б. В. Погріщук, Єлисеєнко К.А, Саленко О.В, Самуельсон П.Е., Шеремет, А.Д., Янковий Р.В., Зінченко, О.А., Ефімова О.П., Лебедева А.М та багато інших.

Сьогодні підприємства працюють в умовах жорсткої конкуренції і багато з них знаходяться у складному фінансовому становищі. Тому потреба у впровадженні заходів для підвищення рівня рентабельності є доцільною.

Мета і завдання. Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо шляхів підвищення рентабельності підприємства.

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

Відповідно до поставленої мети кваліфікаційної роботи передбачено вирішення наступних завдань:

- розглянути економічну сутність поняття «рентабельність», методику її визначення і чинники впливу;
- розглянути існуючі резерви, шляхи та напрями підвищення рентабельності підприємств;
- дослідити та проаналізувати техніко-економічні показники діяльності ПАТ «Одескабель»;
- оцінити основні показники рентабельності підприємства та виявити чинники впливу на неї;
- визначити основні шляхи та напрями підвищення рентабельності діяльності ПАТ «Одескабель»;
- запропонувати ефективні заходи по підвищенню рівня рентабельності підприємства.

Об’єкт дослідження – діяльність ПАТ «Одескабель», як провідного підприємства України у сфері розробки і виробництва кабельної продукції і радіоелектронної апаратури побутового та спеціального призначення.

Предмет дослідження – методичні та теоретичні аспекти формування рентабельності підприємства та шляхів її підвищення.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи був застосований метод аналізу та синтезу для вивчення теоретичних аспектів формування підприємства, визначення системи показників рентабельності та методів їх розрахунку. Використовувався метод наукового прогнозування для виявлення шляхів підвищення рентабельності підприємства, а також індуктивний та дедуктивний методи для дослідження сутності, функцій та методичних аспектів формування прибутку суб'єкта господарювання.

Інформаційна база дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи в якості інформаційної бази використовувалися навчальні матеріали з фінансового аналізу, економічного аналізу, наукові публікації та

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		6

монографічні видання, присвячені проведенню оцінки рентабельності та пошуку шляхів підвищення її рівня, законодавча база України, матеріали лекцій та презентацій, внутрішні документи та фінансова звітність ПАТ «Одескабель».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновка, списку використаних джерел та додатків. Основний обсяг кваліфікованої роботи бакалавра становить 63 сторінки комп'ютерного тексту, робота містить 11 таблиці, 9 рисунків та 8 додатків. Список використаних джерел складається з 32 найменувань.

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Поняття, сутність рентабельності підприємства

У сучасній ринковій економіці підприємство відіграє важливу роль, як економічна одиниця яка має чітку мету по отриманню прибутку. Але існує ряд перешкод, пов'язаних із забезпеченням безперервної генерації прибутку. Конкуренція з іншими підприємствами, зміни в структурі та обсягах фінансових потоків всередині та поза межами підприємства можуть ускладнити процес забезпечення стабільного прибутку та призвести до непередбачуваних змін.

Для успішної господарської діяльності підприємство повинно постійно приділяти увагу основним показникам своєї діяльності. Одним з таких узагальнюючих показників ефективності використання ресурсів підприємства є рентабельність. Саме показник рентабельності є найважливішою статистичною ланкою, що дозволяє зробити попередні висновки про фінансові можливості підприємства та позначити найбільш очевидні фінансові ризики.

Рентабельність – це відносний показник ефективності господарської діяльності та прибутковості підприємства [1]. Специфіка показника рентабельності полягає в тому, що основною змінною тут є прибуток підприємства. Показник прибутку підприємства використовується для оцінки його виробничо-господарської діяльності, оскільки виражає результати господарської діяльності в грошовому еквіваленті. Показники прибутку характеризують абсолютний фінансовий ефект господарської діяльності підприємства, а рентабельність визначає відносний рівень прибутку, що використовується для об'єктивної оцінки кінцевих фінансових результатів.

Дослідженням сутності поняття «рентабельність» займалися відомі вчені-економісти, які трактували її за декількома підходами. Ці трактування наведені у таблиці 1.1.

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
						9
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Таблиця 1.1 – Підходи до трактування поняття «рентабельність» різними науковцями

Автор, джерело	Визначення сутності поняття «рентабельність»
В.Г. Андрійчук [2, с. 400]	Рентабельність – це критерій економічної ефективності, який забезпечує отримання прибутку після вирахування всіх витрат на її виробництво і збут.
В.І. Гринчуцький [3, с. 285]	Рентабельність – це відносний показник ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі витрат і ступінь використання ресурсів.
Ю.А. Долгоруков [4, с. 104]	Рентабельність – відносний показник інтенсивності виробництва, який характеризує рівень окупності (прибутковості) відповідних складових процесу виробництва або сукупних витрат підприємства.
М.М. Бердар [5, с. 113]	Рентабельність – це один із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу у процесі виробництва
С.В. Мочерний [6, с. 95]	Рентабельність – важливий критерій якісної характеристики ефективності виробництва, що визначається обсягом отриманого прибутку – комерційного або чистого – в межах окремого підприємства, фірми, компанії, валового прибутку – в межах суспільства.
К.В. Багацька, Т.А. Говорушко, О.О. Шеремет [7, с. 278]	Рентабельність – виражений у відсотках відносний показник прибутковості, який характеризує ефективність витрат підприємства загалом або ефективність виробництва окремих видів продукції. Рівень рентабельності розраховується як відношення величини прибутку, отриманого за певний період, до середньої за цей період вартості засобів виробництва чи до загальної величини витрат на виробництво.

Продовження таблиці 1.1

Т.М. Серіков, Є.П. Кожанова, В.І. Мельник, Г.М. Шумська [8, с. 245]	Рентабельність – узагальнюючий, кінцевий результат роботи підприємства, що характеризується рівнем ефективності його господарської діяльності: загальним обсягом одержаного прибутку та в розрахунку на одиницю ресурсів
М.Я. Демяненко, П.Т. Саблук [9, с. 165]	Рентабельність – показник ефективності поточних витрат, який визначається співвідношенням прибутку до поточних витрат, завдяки яким одержано цей прибуток.
П.Я. Попович [10, с. 114]	Рентабельність – це показник, який дає уявлення про достатність (недостатність) прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на виробництво, реалізацію і взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства.
Н.І. Верхоглядова [11, с. 316]	Рентабельність – це співвідношення між прибутком підприємства до його витратами. При цьому понесені витрати є одним із показників ефективної діяльності підприємств різних форм власності, що відображає інтенсивність роботи та раціональність розподілу наявних ресурсів

Проаналізувавши висловлювання різних науковців стосовно поняття «рентабельності» можна зробити висновок, що йому найчастіше надаються наступні характеристики:

- прибутковість і ефективність;
- один з показників ефективності;
- коефіцієнт, який характеризує прибуток.

Виходячи зі всього переліченого можна сказати, що рентабельність – це показник (коефіцієнт) економічної ефективності діяльності підприємства.

Відповідно до цього, чим вищий даний коефіцієнт - тим ефективніша діяльність підприємства.

Сутність рентабельності проявляється у функціях, які вона виконує на підприємстві. Основні з них:

- є оціночним показником, який відображає ефективність використання ресурсів і оцінює роботу підприємства загалом;
- виступає вагомим стабілізатором темпів зміни розширеного відтворення основних засобів;
- є мотиватором працівників для підвищення продуктивності праці;
- виступає показником, який відображає зміну вартості капіталу [5, с.111].

За представленими функціями можна сказати, що рентабельність також розглядається як один з критеріїв якості управління на підприємстві.

У сфері оцінки економічної ефективності підприємств існує великий спектр альтернативних критеріїв рентабельності. Використання альтернативних критеріїв дозволяє забезпечити більш об'єктивну і повну оцінку ефективності підприємства з різних перспектив. Найголовніші альтернативні критерії представлені на рисунку 1.1.

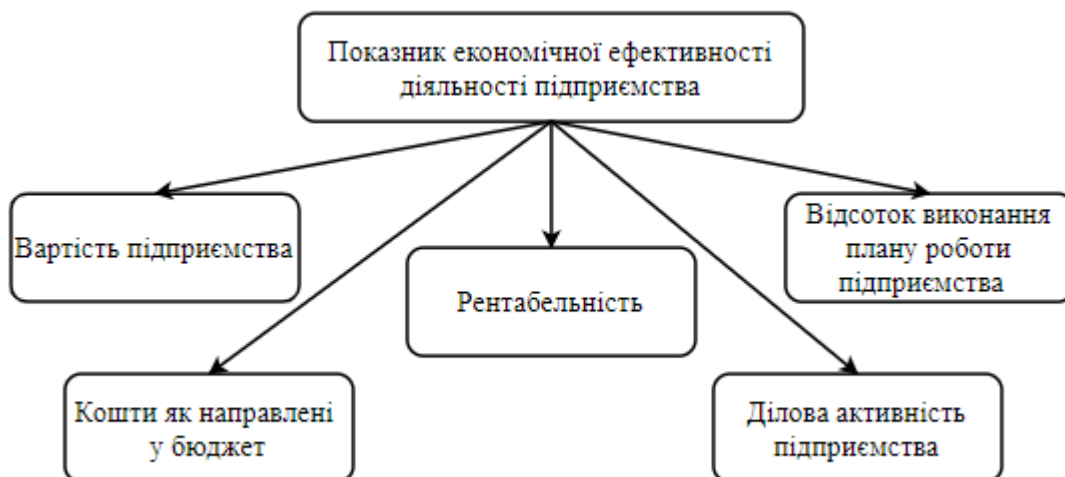

Рисунок 1.1 – Альтернативні критерії оцінки економічної ефективності діяльності підприємства

Критерії ефективності роботи підприємства різняться, а тому важливо враховувати інтереси різних учасників економічних відносин. Проте всі

підприємства націлені на отримання прибутку, тому саме показник рентабельності відіграє найважливішу роль і виступає основним критерієм ефективності роботи підприємства.

1.2 Система показників рентабельності та методи їх визначення

Важливу роль в ефективній діяльності підприємства відіграють показники рентабельності, які представлені системою показників. Їх використовують для оцінки результатів діяльності підприємства, його структурних підрозділів, у ціноутворенні, інвестиційній політиці, для порівняльного аналізу конкурентних підприємств, що виробляють таку саму продукцію, для вибору варіантів формування асортименту і структури продукції [12]. Так на підставі аналізу рентабельності підприємства проводиться інвестиційна політика, а на підставі аналізу рентабельності продукції – політика ціноутворення.

У практичній діяльності підприємства виділяються різні показники рентабельності, а їх склад залежить від сфери діяльності підприємства. Всі вони є відносними і показують скільки одиниць прибутку (валового, операційного, чистого) отримують на одиницю елементів виробництва (реалізованої продукції, загального капіталу, виробничих фондів, власного капіталу тощо), що сприяли його створенню.

Алгоритм розрахунку показників рентабельності є однаковим для всіх показників: в чисельнику показника має знаходитись прибуток (чистий, операційний тощо), в знаменнику – той параметр, рентабельність якого визначається. Показники рентабельності вимірюються у відсотках. Для проведення аналізу всі показники рентабельності об'єднують в три групи:

- показники, що базуються на витратному підході. Вони характеризують окупність витрат підприємства та інвестиційних проєктів;
- показники, які характеризують прибутковість продажу. Вони характеризують ефективність діяльності та відображають суму прибутку, яку отримує підприємство з кожної гривні продажу;

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		13

– показники, основані на ресурсному підході. Вони використовуються для визначення прибутковості ресурсів або капіталу підприємства.

На рисунку 1.2 представлені показники рентабельності, які розподілені на групи з вказаними видами рентабельностей, що відносяться до кожної з груп.

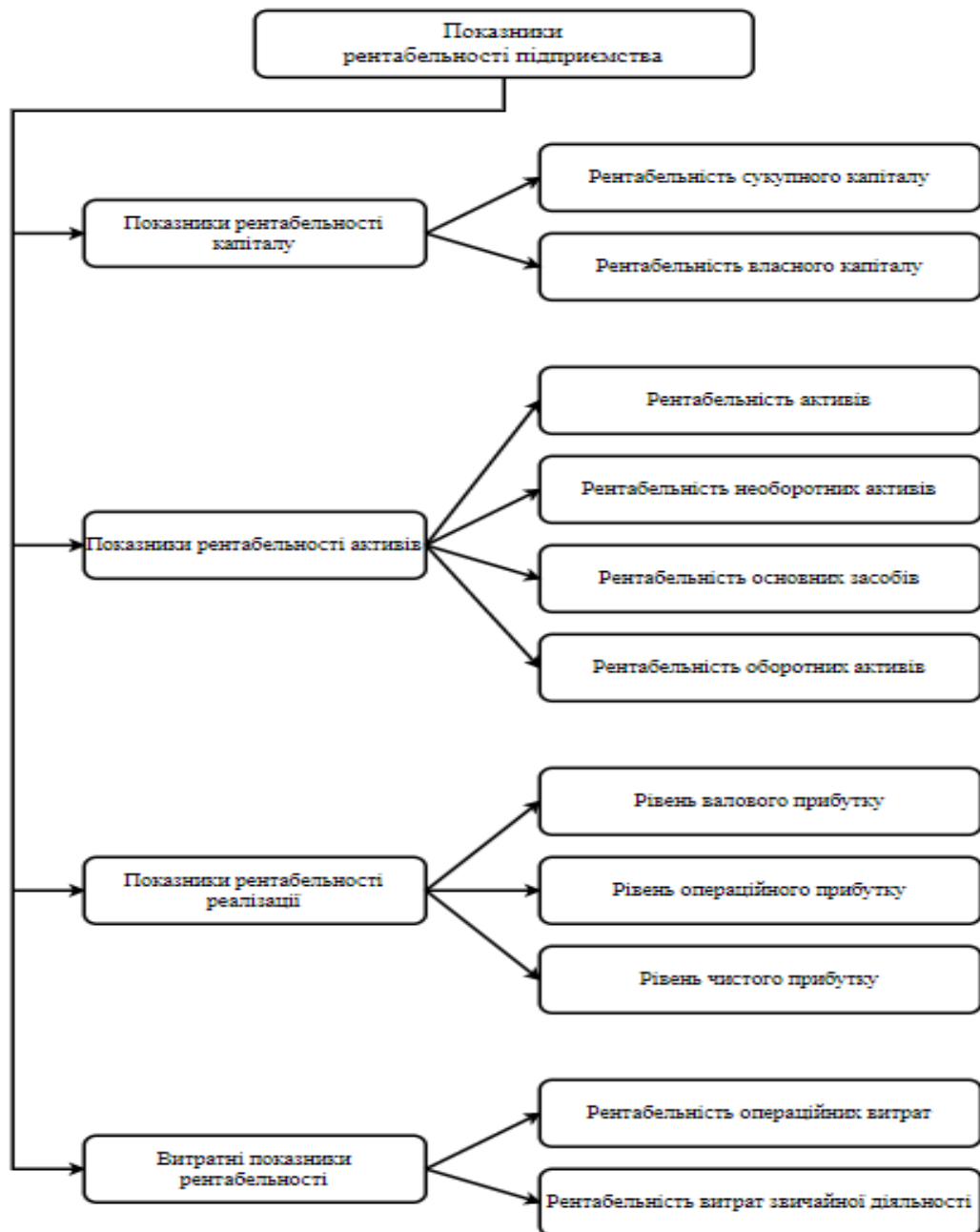

Рисунок 1.2 – Показники рентабельності підприємства

Показники рентабельності витрат відображають ефективність використання витрат у діяльності підприємства, вказуючи на прибутковість цих витрат. До них відносять:

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

1) Рентабельність продукції, яка визначається як відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції і вказує скільки отримано валового прибутку на 1 гривню собівартості реалізованої продукції:

$$P_{\text{пр}} = \frac{\text{ПР}_в}{\text{СВ}} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де $\text{ПР}_в$ – валовий прибуток, грн.;

СВ – собівартості реалізованої продукції, грн.

2) Рентабельність операційної діяльності – відношення фінансового результату від операційної діяльності до загальної суми операційних витрат. Вона показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності на 1 гривню операційних витрат:

$$P_{\text{од}} = \frac{\text{ПР}_{\text{оп}}}{\text{В}_{\text{оп}}} \times 100\%, \quad (1.2)$$

де $\text{ПР}_{\text{оп}}$ – прибуток від операційної діяльності, грн.;

$\text{В}_{\text{оп}}$ – загальна сума операційних витрат, грн.

3) Рентабельність звичайної (господарської) діяльності розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до загальної суми витрат від звичайної діяльності і показує, скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з 1 гривні звичайних витрат:

$$P_{\text{зд}} = \frac{\text{ПР}_{\text{зд}}}{\text{В}_{\text{зд}}} \times 100\%, \quad (1.3)$$

де $\text{ПР}_{\text{зд}}$ – прибуток від звичайної діяльності, грн.;

$\text{В}_{\text{зд}}$ – загальна сума витрат від звичайної діяльності, грн.

Показники рентабельності доходів відображають ефективність комерційної діяльності підприємства і показують, скільки прибутку (валового, операційного або чистого) отримується з кожної гривні виручки від реалізації. Ці показники розраховуються як співвідношення прибутку до суми виручки від реалізації, очищеної від непрямих податків та інших відрахувань з доходу. До таких показників відносять:

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		15

1) Валову рентабельність продажів (реалізації):

$$P_{pv} = \frac{PP_v}{ЧД} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де PP_v – валовий прибуток, грн.;

ЧД – чистий доход, грн.

2) Операційну рентабельність продажів (операційна маржа):

$$P_{po} = \frac{PP_{op}}{ЧД} \times 100\%, \quad (1.5)$$

де PP_{op} – прибуток від операційної діяльності, грн.;

ЧД – чистий доход, грн.

Операційна маржа показує величину операційного прибутку, що припадає на одну гривню проданої продукції. Цей показник є дуже важливим, оскільки відображає ефективність операційної діяльності підприємства. Позитивне значення рентабельності продажу за операційним прибутком та його зростання в динаміці свідчить про підвищення результативності основної діяльності підприємства.

3) Чиста рентабельність продажів (реалізації):

$$P_{rch} = \frac{ЧП}{ЧД} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн.;

ЧД – чистий доход, грн.

Показники рентабельності продажу дають відповідь на питання про збиткову чи прибуткову діяльність підприємства, але не дають відповідь, наскільки вигідно вкладати кошти в дане підприємство. Для отримання відповідей на ці запитання, розраховують ресурсні показники рентабельності.

Якщо необхідно визначити доходність ресурсів чи капіталу підприємства тоді розраховуються ресурсні показники рентабельності. Ця група показників дозволяє зробити висновок про ефективність вкладень в ту чи іншу діяльність. До цих показників належать:

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		16

1) Економічна рентабельність капіталу (рентабельність активів) – відношення чистого прибутку до загального капіталу підприємства.

$$P_e = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВБ}} \times 100\%, \quad (1.7)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн.;

ВБ – загальний капітал (валюта балансу), грн.

2) Фінансова рентабельність (рентабельність власного капіталу) – відношення чистого прибутку до величини власного капіталу підприємства:

$$P_{\text{вк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \times 100\%, \quad (1.8)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн.;

ВК – величина власного капіталу, грн.

Зазвичай цей показник порівнюють з можливим альтернативним вкладанням ресурсів в альтернативні джерела інвестування. Він також є стратегічним критерієм оцінки ефективності діяльності підприємства

3) Рентабельність оборотних активів – демонструє можливості підприємства у забезпеченні достатнього обсягу прибутку по відношенню до оборотних активів, що використовуються в діяльності підприємства. Чим вищим є цей показник, тим ефективніше використовуються оборотні засоби:

$$P_{\text{оа}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОА}} \times 100\%, \quad (1.9)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн.;

ОА – оборотні активи, грн.

4) Рентабельність виробництва (рентабельність основних засобів) – характеризує здатність підприємства забезпечувати достатній обсяг прибутку по відношенню до основних засобів:

$$P_{\text{в}} = \frac{\text{ПР}_{\text{оп}}}{\text{ОЗ}} \times 100\%, \quad (1.10)$$

де ПР_{оп} – прибуток від операційної діяльності, грн.;

ОЗ – основні засоби, грн.

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
						17
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

5) Рентабельність інвестованого капіталу показує, яку величину інвестованого капіталу знадобилося залучити на підприємство для отримання однієї гривні прибутку. Цей показник є одним з найважливіших індикаторів конкурентоспроможності підприємства:

$$P_i = \frac{PP_{оп} \times (1 - СП)}{ІК} \times 100\%, \quad (1.10)$$

де СП – ставка податку на прибуток, грн.;

ІК – інвестований капітал, грн.

Крім зазначених показників рентабельності можна також розраховувати:

- рентабельність витрат на оплату праці – відношення чистого прибутку до фонду оплати праці та відрахувань на соціальні потреби;
- рентабельність поточних витрат – відношення чистого прибутку до суми поточних витрат;
- рентабельність функціонуючих коштів – відношення прибутку від реалізації продукції до середньорічної суми функціонуючих коштів;
- рентабельність фінансових вкладень – відношення доходів від цінних паперів і вкладень до середньорічної суми фінансових вкладень.

1.3 Фактори, які впливають на рівень рентабельності підприємства

Прибуток підприємства і рентабельність у відповідному розмірі і рівні дозволяють вирішувати цілий комплекс завдань, що обумовлюють стабільність і ефективність його діяльності. Однак досягнути такий рівень є проблемою, оскільки існує безліч факторів, що впливають на дані показники.

Всі фактори, що впливають на рентабельність, можуть бути розділені на дві групи: фактори зовнішнього середовища (об'єктивні), фактори внутрішнього середовища (суб'єктивні).

Зовнішні фактори не залежать від діяльності підприємства, а формуються під дією ринкового механізму, законодавчого регулювання, економічної та політичної ситуації в державі. До основних зовнішніх факторів, що мають вплив на рентабельність підприємства можна віднести: економічну ситуацію в країні,

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		18

рівень інфляції, характер і гострота конкурентної боротьби, кон'юнктура ринку або співвідношення між попитом і пропозицією на продукцію та послуги підприємств, податкова і кредитна політика держави і комерційних банків, тарифи на товари та послуги, що надаються іншими підприємствами, ціна на сировину та товари для підприємств.

Одні з цих чинників прямо впливають на прибуток, інші опосередковано – через товарообіг (оборот) або витрати виробництва та обігу.

Держава має створити відповідні організаційні передумови для безперервного підвищення ефективності діяльності всіх суб'єктів господарювання, що забезпечуватимуть постійне функціонування на національному, регіональному чи галузевому рівнях спеціальних інституціональних механізмів – організацій. Їхню діяльність треба зосередити на розв'язанні ключових проблем підвищення ефективності різних виробничо-господарських систем та практичній реалізації стратегії і тактики розвитку національної економіки на всіх рівнях управління [14, с. 63].

Позитивні зовнішні чинники (наприклад, банкрутство конкурентів, зростання продажів продукції та сприятливі державні рішення) призводять до зростання доходу підприємства та зміцнюють його позиції на ринку, а значить, можливого підвищення рентабельності. Саме тому в результаті взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем відбувається значний вплив на основні показники рентабельності.

Внутрішні фактори збільшення рентабельності є суб'єктивними, адже на них підприємство може впливати безпосередньо. До цих факторів можна віднести сукупність дій та заходів, що сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємства, а саме: тип і категорія підприємства, і відповідно розмір націнки на сировину, продукти та послуги, що встановлюються підприємствами, рівень технічної оснащеності підприємства, рівень механізації праці, прогресивність техніки та обладнання, що застосовуються на підприємствах, характер технологічних процесів та їх прогресивність, рівень продуктивності праці, обсяг і склад виробленої продукції, послуг і товарообігу, сума і рівень витрат

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		19

виробництва і обігу, в тому числі співвідношення між змінними і постійними витратами, обсяг активів підприємства, їх структура, віддача і інші фактори.

Внутрішні чинники класифікуються ще й як виробничі та невиробничі. Невиробничі фактори, такі як організація реалізації продукції, що випускається; постачання товарно-матеріальними цінностями; організація фінансової та економічної роботи на підприємстві; природоохоронна діяльність підприємства; соціальні умови праці та побуту працівників підприємства часто можуть і не нести значних фінансових витрат, але при цьому створюють якісне внутрішнє середовище, що покращує роботу персоналу.

Класифікацію факторів, які впливають на рівень рентабельності представлено на рисунку 1.3.

Рисунок 1.3 – Класифікація факторів впливаючих на рівень рентабельності

Сукупність всіх факторів впливає на ефективність роботи підприємства, його рентабельність і величину прибутку. Їх раціональне та ефективне використання сприяє збільшенню випуску продукції в натуральному вираженні та підвищенню якості виробів. В результаті зменшуються обсяги коштів, що витрачаються на виробництво одиниці продукції. Відповідно знижуються такі показники, як

матеріаломісткість, трудомісткість, фондівдача, собівартість. У свою чергу, нераціональне використання ресурсів призводить до збільшення обсягу цих показників на одиницю своєї продукції. А призводить до зниження показників, що характеризують інтенсивність розвитку та ефективність господарювання.

					<i>БЕП 32. 23. 001 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		21

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»

2.1 Характеристика економічної діяльності ПАТ «Одескабель»

В Україні ПАТ «Одескабель» є пріоритетним лідером з виробництва кабельно-провідникової продукції. Інформаційні технології та системи зв'язку – сфери, з якими вже багато років плідно працює підприємство. Протягом 73 років підприємство відповідає вимогам часу. На сьогоднішній день ПАТ «Одескабель» є гордістю Одеського регіону і України, символом успішності, показником правильності вибору ринкової стратегії.

Завод був утворений у квітні 1949 році. У 1996 році відбулося перетворення державного підприємства у Відкрите акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель» [16]. Продукція ПАТ «Одескабель» має сертифікацію Міністерства зв'язку України, пройшла сертифікаційні випробування у фірмах «Lucent Technologies» (Нідерланди) та «Sumitomo» (Японія). У 1998 році підприємство почало працювати у системі стандарту ISO-9002 та отримало сертифікат у стандарті ISO-9002 у 1999 році. Наявність цього сертифікату дозволило збільшити обсяги експорту продукції у інші країни світу.

У 2000 році було розпочато будівництво цеху з випуску LAN-кабелів для комп'ютерних мереж та корпоративних систем, який був уведений в дію у 2001 році. У 2003 році на підприємстві введений у дію новий цех з виробництва мідної катанки - головного матеріалу для виробництва мідних кабелів зв'язку. У 2005 році був ведений у дію цех з виробництва внутрішньооб'єктового волоконно-оптичного кабелю. У 2007 році був введений у дію новий цех з виробництва силових кабелів напругою до 1 кВ. У 2008 році розпочато роботу нового напрямку - виробництва нагрівальних кабелів. Також було здійснено модернізацію та приріст виробничих потужностей з виробництва LAN-кабелів. У 2009 році були введені у дію потужності з виробництва силового мідного та

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		22

алюмінієвого кабелю до 10 кВ. У 2010 році були встановлені додаткові потуги для удвоєння випуску цифрових та LAN-кабелів.

У 2011 році підприємство змінило своє найменування згідно закону України «Про акціонерні товариства» та стало Публічним акціонерним товариством «Одеський кабельний завод «Одескабель».

У 2012 році було реалізовано проекти з виробництва нагрівальних секцій торгівельної марки WOKS, призначених для теплої підлоги, систем антизледеніння, сніготанення, зігріву ґрунту й зігріву труб та з виробництва дротів ПВС.

У 2015 році ПАТ «Одескабель» ввів в експлуатацію сучасний складський логістичний центр. У 2017 році було продовжено реконструкцію і модернізацію цеху з виробництва волоконно-оптичних кабелів. У 2018 році у рамках розробленої комплексної програми по оновленню та модернізації існуючого обладнання заводу були подовжені роботи з ремонту й реконструкції виробничих потужностей.

Завод продовжує успішно розвиватися, освоювати нові напрямки і займає по ним лідируючі позиції. Закупівля та впровадження нового сучасного обладнання і матеріалів, освоєння нових технологій, розробка та виробництво сучасних за технологічним рівнем видів продукції визначили щорічну тенденцію підвищення задоволеності споживачів якістю продукції. Так у 2019 та 2020 роках були впроваджені роботи з переходу заводу на новий ступень виробництва енергетичних кабелів з використанням обладнання останнього покоління, також проводилися роботи з ремонту та реконструкції будівель і споруд основних виробничих цехів, допоміжних служб і адміністративних корпусів, шляхів, утеплення і вентиляції будівель.

Загальна номенклатура заводу налічує на сьогоднішній день більше 30000 маркорозмірів. Пріоритетом у розвитку ПАТ «Одескабель» вже багато років є випуск високоякісної продукції при конкурентоздатних цінах, що стало запорукою привабливості підприємства на ринку. Основні матеріали, що

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
						23
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

застосовуються у виробництві кабельно-провідникової продукції: катанка мідна та алюмінієва, поліетилен високого, низького та середнього тиску, фольга з алюмінію, волокно оптичне, полібутіленететрафталат, сталеві ламінована стрічка, склопластиковий пруток, тиксотропний заповнювач, пластикати закупляються в Україні, країнах ближнього зарубіжжя, Європі та Азії.

У ПАТ «Одескабель» встановлена організаційно-функціональна структура, яка складається з різних підрозділів. Адміністрацію підприємства очолює генеральний директор, яка також включає в себе відділ бухгалтерії під керівництвом головного бухгалтера, відділ управління персоналом, фінансову службу, комерційний відділ, а також основні та додаткові цехи з виробництва різних видів кабелю.

ПАТ «Одескабель» пишається своїми кваліфікованими робітниками і висококваліфікованим керівництвом, яке успішно вирішують всі завдання, що стоять перед ними.

У сфері організаційної та управлінської діяльності підприємства особливу роль відіграє фінансовий відділ, який забезпечує вирішення таких основних завдань: забезпечення фінансового ресурсу для поточної виробничо-господарської діяльності; пошук резервів для збільшення доходів, прибутку, рентабельності та платоспроможності; виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками; залучення фінансових ресурсів для фінансування виробничого і фінансового розвитку, збільшення власного капіталу; контроль за ефективним розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Таким чином, ПАТ «Одескабель» забезпечує організовану роботу за рахунок чіткої структури та відповідних підрозділів, що сприяють ефективному функціонуванню підприємства в цілому.

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
						24
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Відповідно до моніторингу ринку кабельної продукції в Україні, можна зазначити, що його грошовий обсяг скоротився у 2020 році на 13,7% і у 2021 році на 5,4% [17].

До факторів, що вплинули на ринок кабельної продукції в Україні за аналізований період, можна віднести карантинні обмеження, що призвели до порушень логістики поставок сировини і готової продукції.

За розглядаємий період найбільшими експортерами кабельної продукції були Запорізький завод кольорових металів («ЗЗКМ»), ПАТ «Одескабель» та ПАТ «Південкабель» м. Харків.

Проаналізуємо показники діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» розраховані на основі даних фінансової звітності за 2020 – 2021 роки і представимо їх в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Показники діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1	2	3	4	5
Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	1404161,3	1706649,5	302488,2	21,54
Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн.	1749158	2072142	322984	18,46
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	1003	986	-17	-1,69
Продуктивність праці, тис. грн/особу	1399,96	1730,88	330,92	23,64
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	1256493,5	1320416	63922,5	5,09
Власний капітал, тис. грн.	412681	468 080	55399	13,42
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн.	1456502	1723220	266718	18,31
Операційні витрати, тис. грн.	1796707	2114256	317549	17,67
Операційні витрати на одну гривню чистого доходу, грн.	1,03	1,02	0,01	0,97
Валовий прибуток, тис. грн.	292656	348922	56266	19,23

Продовження таблиці 2.1

Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	71863	120457	48594	67,62
Чистий прибуток, тис. грн.	-27104	55 399	82503	у 3 р.
Рентабельність виробничих витрат, %	20,09	20,25	0,16	-
Рентабельність продукції, %	4,93	5,78	0,85	-
Рентабельність продажів, %	-1,55	2,67	4,22	-

Обсяг виробництва продукції підприємства збільшився на 302488,2 тис. грн. (21,54%), що призвело до збільшення операційних витрат на 17,67%. Витрати на одну гривню реалізованої продукції залишаються приблизно на одному рівні, тобто різниця складає лише 0,01 грн. (0,97%).

Збільшення продуктивності праці на 330,92 тис. грн. (23,64%) відбулося за рахунок зниження чисельності працівників підприємства на 17 осіб, що становить 1,69%. Це також призвело до зростання чистого доходу від реалізації на 322984 тис. грн. (18,46%).

Середньорічна вартість активів підприємства зросла на 63922,5 тис. грн., що становить 5,09%, а власний капітал на 55399 тис. грн.

При проведенні аналізу доходів і витрат підприємства, можна надати висновок, що протягом всього періоду витрати підприємства зростають за рахунок збільшення обсягу виробництва. Доходи підприємства у 2020 році менше ніж витрати, тому чистий прибуток 2020 року має від'ємне значення. А у 2021 році ситуація покращується, відповідно дохід перевищує витрати.

Рентабельність виробничих витрат майже не змінюється, тобто різниця становить 0,01%. Рентабельність продукції зростає на 0,85%, а рентабельність продажів на 4,22%, що свідчить про ефективність прийняття рішень в області товарної та збутової політики підприємства.

Таким чином, проведені розрахунки показали, що положення підприємства покращується, враховуючи збільшення валового прибутку на

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		26

19,23%, прибуток від операційної діяльності на 67,62%, а чистий прибуток зростає у 3 рази.

В загальному, можна стверджувати, що ПАТ «Одескабель» демонструє динамічний розвиток і має значні потенційні можливості для підвищення ефективності своєї діяльності та подальшого прогресу.

2.2 Оцінка фінансово-економічного стану ПАТ «Одескабель»

Фінансовий стан підприємства залежить від раціонального та правильного вкладення фінансових ресурсів в активи, які є динамічними за своєю природою.

Протягом функціонування підприємства обсяг та структура активів зазнають змін, але загальну уяву про ці зміни можна отримати, аналізуючи показники майнового стану підприємства.

При аналізі балансу підприємства рекомендується використовувати горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності.

Розрахунки виконаємо за інформацією форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за 2020 та 2021 рр.

Таблиця 2.2 – Горизонтальний і вертикальний аналіз майна ПАТ«Одескабель»

Активи	2020р.		2021р.		Відхилення	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
Майно, у тому числі:	1262637	100	1378195	100	115558	-
I. Необоротні активи	569003	45,06	545665	39,59	-23338	-5,47
Нематеріальні активи	2673	0,21	2433	0,18	-240	-0,03
Незавершені капітальні інвестиції	59657	4,72	76902	5,58	17245	0,86
Основні засоби	499340	39,55	463981	33,67	-35359	-5,88
Інвестиційна нерухомість	2496	0,19	2112	0,15	-384	-0,04
Довгострокові фінансові інвестиції	197	0,02	237	0,02	40	-

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7
Відстрочені податкові активи	4640	0,37	-	-	-4640	-0,37
II. Оборотні активи	693634	54,94	832530	60,41	138896	5,47
Запаси	366920	29,06	459319	33,33	92399	4,27
Виробничі запаси	122565	9,71	167657	12,16	45092	2,45
Незавершене виробництво	36734	2,91	48238	3,5	11504	0,59
Готова продукція	205169	16,25	239756	17,4	34587	1,15
Товари	2452	0,19	3668	0,27	1216	0,08
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	165947	13,14	198752	14,42	32805	1,28
Дебіторська заборгованість за розрахунками	49926	3,95	49592	3,6	-334	-0,34
Інша поточна дебіторська заборгованість	43770	3,47	42300	3,07	-1470	-0,4
Гроші та їх еквіваленти	49890	3,95	57601	4,18	7711	0,22
Витрати майбутніх періодів	2666	0,21	5905	0,43	3239	0,22
Інші оборотні активи	14515	1,15	19061	1,38	4546	0,23

За аналізований період майно підприємства збільшилося на 115558 тис. грн. або 9,15%, що свідчить про нарощування майнового потенціалу підприємства.

Необоротні активи підприємства зменшилися на 23338 тис. грн. (4,1%) за рахунок скорочення нематеріальних активів і основних засобів. Серед необоротних активів найбільшу частку мають основні засоби, на кінець 2021 року вона становить 33,67% від вартості активів. Незавершені капітальні інвестиції склали 5,58%, а нематеріальні активи – 0,18%.

У структурі активів переважають оборотні активи, які зросли на 138896 тис. грн. або 20,02%. Перевищення темпів росту оборотних активів над

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		28

необоротними, свідчити про підвищення мобільності активів та прискорення оборотності засобів.

У структурі оборотних активів найбільшу частку мають запаси, які у 2020 році становили 29,06% і ця частка зросла у 2021 році до 33,33%. Другими по величині частки є дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги яка змінювалась від 13,14% у 2020 р. до 14,42%.

Частка грошей і їх еквівалентів у загальній структурі ативів зросла з 3,95% до 4,18%. Це позитивно вплине на оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства.

Негативним моментом у структурі оборотних активів є збільшення частки готової продукції з 16,25% до 17,4%, а виробничих запасів з 9,71% до 12,16%.

На рисунку 2.1 представлена динаміка майна ПАТ «Одескабель»

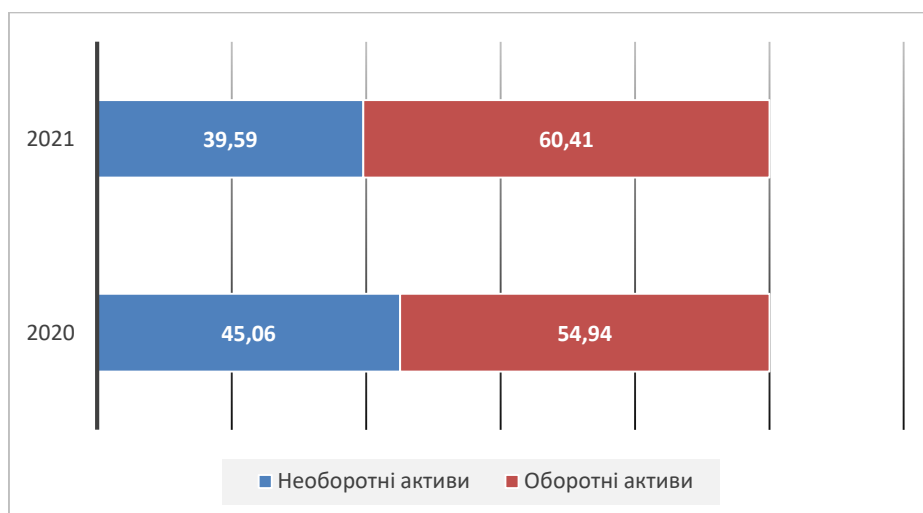

Рисунок 2.1 – Динаміка майна ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр.

Для більш детального уявлення про майновий стан ПАТ «Одескабель» ми використовуємо ряд показників, за допомогою яких здійснемо оцінку майнового стану підприємства. Аналізуючи розраховані показники ми порівняти їх з нормативними значеннями. Результат розрахунку приведемо в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Показник майнового стану ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	Нормативні значення	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт зносу	< 0,5	0,8	0,8	-
Коефіцієнт придатності	> 0,5	0,2	0,2	-
Коефіцієнт оновлення	збільшення	0,02	0,01	-0,01
Коефіцієнт вибуття	зменшення	0,03	0,05	0,02
Коефіцієнт приросту основних засобів	> 0	-0,003	-0,044	-0,041
Фондовіддача	збільшення	3,55	4,30	0,75
Фондомісткість	зменшення	0,28	0,23	-0,05
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	збільшення	0,40	0,34	-0,06
Коефіцієнт мобільності активів	збільшення	0,55	0,60	0,05

Розраховані показники майнового стану підприємства дають змогу зробити наступні висновки, а саме: коефіцієнт зносу основних засобів не змінюється увесь аналізований період і становить 0,8 або 80%, що є більше встановленого нормативного значення (<0,5). Коефіцієнт придатності основних засобів становить 0,2 або 20% за всі аналізовані періоди, що також не відповідає нормативному значенню (> 0,5). Тобто на обладнання підприємства йде велике навантаження, а оновлення складає малий відсоток.

Коефіцієнт оновлення основних засобів зменшує свої показники на 0,01 або 1%, що складають нові основні засоби за 2020-2021 рр. Це дуже малий рівень оновлення технічної бази для підприємства за аналізуємий період. Цю ситуацію підтверджує коефіцієнт вибуття основних засобів, який показує тенденцію до зростання з 3% до 5%.

Фондомісткість у 2020 році дорівнює 0,28 грн., тобто на кожну гривню виробленої продукції припадає 0,28 грн. основних виробничих фондів, а у 2021 році порівняно з попереднім вона зменшилася на 0,05 і становила 0,23 грн., тобто на 1 грн. виробленої продукції припадає 0,23 грн. основних фондів.

Зменшення фондомісткості можна оцінювати як позитивне явище, що сприяє зменшенню капіталомісткості виробленої продукції.

Фондовіддача у 2020 році становила 3,55, тобто на кожну гривню основних виробничих фондів припадає 3 грн. 55 коп. виробленої продукції, а у 2021 році порівняно з попереднім вона збільшилася на 0,75 грн. і становила 4,30 грн., тобто на 1 грн. основних виробничих фондів припадає 4,30 грн. виробленої продукції. Збільшення фондовіддачі можна оцінювати як позитивне явище, що сприяє збільшенню віддачі задіяних основних фондів.

Коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки 34%, це говорить про те що, реальний виробничий потенціал підприємства стає дуже низьким і потрібно буде терміново шукати кошти для виправлення становища. Коефіцієнт мобільності активів за аналізований період зростає на 5%, що свідчить про те, що підприємство поступово намагається збільшити шанс змінити структуру активів протягом короткого періоду часу.

Загалом, результати обчислених показників майнового стану ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 роки свідчать про наявність негативних тенденцій у динаміці активів підприємства. Спостерігається великий ступінь зносу основних засобів, зменшення частки оновлених основних засобів та зменшення частки реальної вартості основних засобів у загальній вартості майна підприємства. Можна зробити висновок, що підприємство не вживає заходів щодо модернізації або оновлення основних засобів. Ця ситуація є критичною, оскільки значення коефіцієнта вибуття основних засобів за аналізований період більше ніж значення коефіцієнта оновлення.

На сьогоднішній день ПАТ «Одескабель» займає почесне місце серед найкращих виробників в Україні. Це досягнення стало можливим завдяки постійним зусиллям удосконалення виробництва, впровадженню передових технологій та розширенню асортименту продукції. Тому проведемо аналіз прибутковості підприємства за допомогою даних форми №2 «Звіт про фінансові

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
						31
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

результати» ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр. Результати аналізу наведемо у таблиці 2.4.

За отриманими результатами проведеного аналізу прибутковості аналізованого підприємства можна надати висновок, а саме: незважаючи на зростання собівартості реалізованої продукції на 18,31%, підприємство отримало чистий дохід від реалізації, який зріс на 322984 тис. грн. або 18,46%. Виходячи з цього валовий прибуток підприємства за аналізований період виріс на 56266 тис. грн. або 19,23%.

Таблиця 2.4 - Динаміка показників прибутковості ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1749158	2072142	322984	18,46
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1456502	1723220	266718	18,31
Валовий прибуток	292656	348922	56266	19,23
Інші операційні доходи	92868	72377	-20491	-22,06
Адміністративні витрати	117425	134323	16898	14,39
Витрати на збут	93120	101362	8242	8,85
Інші операційні витрати	103116	65157	-37959	-36,81
Прибуток від операційної діяльності	71863	120457	48594	67,62
Інші фінансові доходи	6515	1572	-4943	-75,87
Інші доходи	25096	22280	-2816	-11,22
Фінансові витрати	75074	64868	-10206	-13,59
Інші витрати	64310	13806	-50504	-78,53
Прибуток до оподаткування	-35910	65635	101545	у 2 р.
Витрати (дохід) з податку на прибуток	8806	-10236	-19042	у 1,5 р.
Чистий фінансовий результат	-27104	55399	82503	у 3 р.

Негативним моментом є те що, інші операційні доходи зменшилися на 22,06%, інші фінансові доходи зменшились на 75,87%, адміністративні витрати зросли на 14,395, а витрати на збут збільшилися на 8,85%.

Протягом 2021 року підприємство ПАТ «Одескабель» досягло значних позитивних результатів отримавши прибуток у розмірі 55399 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком. Це свідчить про збільшення обсягів виробництва та зменшення витрат за різними статтями, такими як інші операційні витрати (зменшення на 36,81%), фінансові витрати (зменшення на 13,59%) та інші витрати (зменшення на 78,53%). Загалом, ці позитивні тенденції свідчать про успішну стратегію управління прибутком, яка покращує ефективність діяльності підприємства.

На рисунку 2.2 представлена динаміка основних показників прибутковості ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр.

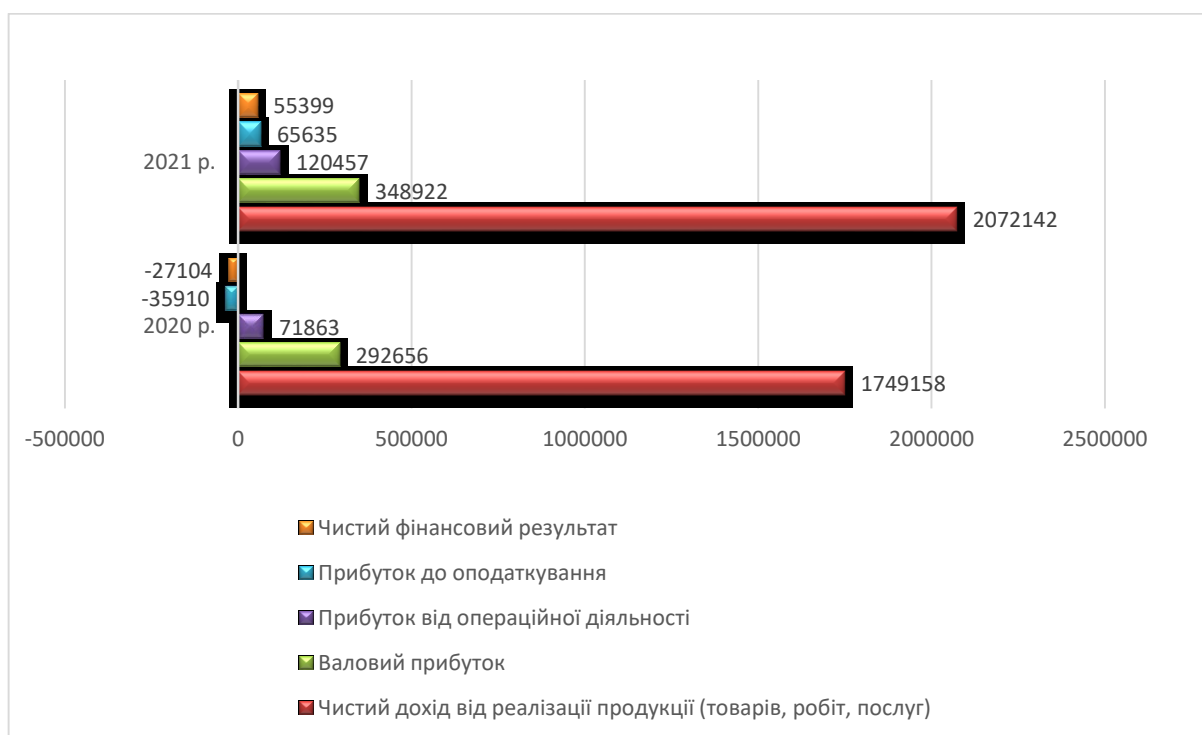

Рисунок 2.2 - Динаміка зміни основних показників прибутковості ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр., тис. грн.

Одними з ключових характеристик фінансового стану підприємства є ліквідність і платоспроможність. Тому проведемо аналіз за групами показників з ліквідності і платоспроможності підприємства. Для оцінювання ліквідності та

платоспроможності підприємства використовується система відносних показників, які мають назву коефіцієнтів ліквідності (платоспроможності) [18].

В таблиці 2.5 наведено основні показники і їх нормативні значення для проведення оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства за допомогою даних форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Таблиця 2.5 - Оцінка показників ліквідності та платоспроможності ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	Нормативні значення	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$	0,06	0,07	0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\geq 0,7$	0,41	0,43	0,02
Коефіцієнт загальної ліквідності	$\geq 1,0$	0,88	0,96	0,08
Коефіцієнт платоспроможності	$\geq 0,1$	0,06	0,07	0,01
Коефіцієнт критичної ліквідності	$\geq 1,0$	0,82	0,91	0,09
Коефіцієнт покриття запасів	$\geq 1,0$	1,89	1,81	-0,08

За даними таблиці 2.5 значення коефіцієнта абсолютної ліквідності зросло всього на 0,01 або 1% і сам показник має мале значення у 2020 році 0,06, а у 2021 році всього 0,07, що вказує на дуже низький рівень платоспроможності підприємства. В данному випадку рівень покриття поточних зобов'язань і забезпечень високоліквідними оборотними активами в 2020 році становив 6%, а в 2021 році - лише 7%, які не відповідають рівню нормативного значення ($\geq 0,2$ або $\geq 20\%$).

Фактичне значення коефіцієнта швидкої ліквідності зросло на 0,02 або 2%, а коефіцієнта загальної ліквідності на 0,08 або 8%. Дані показники не відповідають нормативним значенням ($\geq 0,7$ і $\geq 1,0$), що вказує на низький рівень розрахункової та майнової платоспроможності підприємства. Так, у 2020 році вартість оборотних активи нижче вартості поточних зобов'язання і

забезпечення, тобто на 1 грн. поточних зовов'язань припадає 0,88 грн. поточних активів, а у 2021 році – 0,96 грн.

Значення відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності станом на 2020-2021 роки не відповідають нормативним значенням, що підтверджує попередні висновки відносно низького рівня платоспроможності підприємства.

Коефіцієнт покриття запасів відповідає нормативному значенню, що є позитивним явищем і свідчить про те, що в разі непередбачених ситуацій, підприємство матиме змогу погасити свої зобов'язання перетворивши активи в кошти.

Для більш чіткого розуміння ситуації з платоспроможністю, необхідно проаналізувати відносні показники фінансової стійкості підприємства. Фінансовий стан підприємства залежить від структури джерел формування капіталу, тобто від співвідношення власних і позикових коштів.

Таблиця 2.6 – Оцінка відносних показників фінансової стійкості ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	Нормативні значення	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансової автономії	$\geq 0,5$	0,33	0,34	0,01
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	0,67	0,66	-0,01
Коефіцієнт фінансового ризику	$< 1,0$	2,06	1,94	-0,12
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\geq 1,0$	0,49	0,51	0,02
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	зростання	0,93	0,95	0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\geq 0,1$	-0,38	-0,17	0,21
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	зростання	-0,32	-0,74	-0,42

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	$\geq 0,1$	-0,23	-0,09	0,14
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$\geq 0,5$	-0,43	-0,17	0,26

Результати визначених показників в таблиці 2.6 свідчать про низький рівень фінансової стійкості аналізованого підприємства. Коефіцієнт фінансової автономії в 2020 році становив 33%, а в 2021 році він дорівнює 34%, що на 1% є різницею. Даний показник низький за значенням і не відповідає нормативному значенню ($\geq 0,5$ або $\geq 50\%$).

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу за аналізований період зменшується з 0,67 до 0,66. Зазначені дані великі за розміром і не відповідають нормативному значенню, яке повинно становити менше 50% ($< 0,5$). Це говорить про те, що підприємство має високий рівень фінансової залежності від позикового капіталу.

Коефіцієнт фінансового ризику показує, чим більше його значення, тим вищий ризик вкладення капіталу в це підприємство. За аналізований період значення даного коефіцієнту зменшується з 2,06 до 1,94, але все рівно має велике значення, яке не відповідає нормативному ($< 1,0$). Відповідно значення коефіцієнта фінансової стабільності показує, що в 2020 році власний капітал перевищував позиковий капітал у 0,49 раза, а в 2021 році – в 0,51 раза. У цілому динаміка перших чотирьох показників таблиці 2.6 свідчить про низький рівень фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнти маневреності власного капіталу, маневреності власних оборотних коштів, забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами і забезпеченості запасів власними оборотними коштами при розрахунку мають від'ємні значення. Це свідчить про те, що власний капітал і

кошти, які були залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів. Тому для фінансування оборотних активів необхідно залучити позичкові джерела фінансування. Такий стан призводить до зниження фінансової стійкості підприємства.

Наступним етапом проведемо оцінку ділової активності ПАТ «Одескабель» для визначення швидкості обертання його коштів (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Показники ділової активності підприємства

Показники	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1	2	3	4	5
Коефіцієнт обертання активів	1,39	1,56	0,17	12,23
Тривалість одного обороту активів, днів	259	231	-28	-10,81
Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,51	2,99	0,48	19,12
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	143	120	-23	-16,08
Коефіцієнт обертання запасів	2,95	3,58	0,63	21,36
Тривалість одного обороту запасів, днів	122	101	-21	-17,21
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	6,51	7,53	1,02	15,67
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, дні	55	48	-7	-12,73
Коефіцієнт обертання власного капіталу	4,1	4,7	0,6	14,63
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	88	77	-11	-12,5
Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості	5,44	5,75	0,31	5,7
Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості, днів	66	63	-3	-4,55
Тривалість операційного циклу, днів	177	149	-28	-15,82
Тривалість фінансового циклу, днів	111	86	-25	-22,52

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

БЕП 32. 23. 002 КРБ

Акр.

37

Результати проведених розрахунків і динаміка показників ділової активності підприємства свідчать про наявність позитивної тенденції щодо оцінювання оборотності коштів підприємства.

Коефіцієнт обертання активів збільшився за аналізуємий період на 12,23%, що характеризує підвищення ефективного використання ресурсів підприємства.

Збільшення коефіцієнта обертання дебіторської заборгованостей на 15,67% означає прискорення швидкості сплати заборгованості підприємству. Про це свідчить також показник тривалість обертання, який вказує на зменшення періоду на 7 днів або 12,73%.

Зростання коефіцієнта обертання кредиторської заборгованості на 5,7% свідчить про прискорення сплати заборгованості підприємством. Тривалість обертання скоротилося на 3 днів або 4,55%.

Проаналізувавши всі результати відносно коефіцієнтів обертання можна сказати, що кожен із них зростає за вказаними значеннями (таблиця 2.7), а тривалість їх кожного обороту в днях скорочується. Це вказує на те, що підприємство поліпшує ефективність своєї діяльності.

Тривалість операційного циклу показує, скільки днів у середньому проходить з моменту вкладення коштів у поточну виробничу діяльність до моменту повернення їх у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Цей показник відображає швидкість виконання підприємством операційного циклу на стадіях виробництва і продажу продукції (товарів, робіт, послуг) та значною мірою залежить від характеру виробничої діяльності; його зниження – одне з основних внутрішньогосподарських завдань підприємства [18]. За даними підприємства операційний цикл ПАТ «Одескабель» зменшується на 28 днів (15,82%), що позитивно характеризує динаміку ділової активності підприємства. Цьому підтвердженню є результат скорочення тривалості фінансового циклу на 25 днів або на 22,52%.

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
						38
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Фінансовий аналіз господарської діяльності ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 роки показав, що показники ліквідності, ділової активності, платоспроможності відхиляються від нормативних значень і потребують поліпшення. Варто зазначити, що в цілому по всіх групах показників, особливо рентабельності спостерігається певна тенденція до покращення. Стосовно прибутковості, підприємство отримало позитивний фінансовий результат в 2021 році, що свідчить про ефективність обраної стратегії і успішне подолання кризового стану.

2.3 Аналіз динаміки показників рентабельності ПАТ «Одескабель»

Аналіз показників рентабельності є ключовим для оцінки ефективності роботи підприємства. Тому першочерговою задачею є проведення аналітичної оцінки підприємства з метою виявлення внутрішніх резервів, які можуть бути використані для покращення ефективності виробництва та оптимізації виробничих процесів.

Так як показники рентабельності можна об'єднати в декілька груп, проведемо аналіз рентабельності в три етапи, а саме:

- 1) показників, що базуються на витратному підході;
- 2) показників, що базуються на доходному підході, тобто характеризують прибутковість продажів;
- 3) показників, в основі яких лежить ресурсний підхід [18].

Визначимо значення показників рентабельності, що базуються на витратному підході і результати внесемо в таблицю 2.8:

– рентабельність (збитковість) виробничих витрат показує, яку суму валового прибутку (збитку) підприємство одержало в розрахунку на 1 грн. витрат, вкладених у формування собівартості [18]:

$$P_{66} = \frac{\text{Валовий прибуток (збиток)}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} \times 100\%$$

(2.1)

					БЕП 32. 23. 002 КРБ	Акр.
						39
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

$$P_{ог2020} = \frac{292656}{1456502} \times 100 = 20,09\%$$

$$P_{ог2021} = \frac{348922}{1723220} \times 100 = 20,25\%$$

– рентабельність (збитковість) операційних витрат показує, скільки отримано прибутку (збитку) від операційної діяльності з 1 грн операційних витрат:

$$P_{ог} = \frac{\text{Прибуток (збиток) від операційної діяльності}}{\text{Операційні витрати}} \times 100\% \quad (2.2)$$

$$P_{ог2020} = \frac{71863}{1770163} \times 100 = 16,7\%$$

$$P_{ог2021} = \frac{120457}{2024062} \times 100 = 17,24\%$$

– загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності:

$$P_{вг}^{заг} = \frac{\text{Фінансовий результат до оподаткування}}{\text{Витрати господарської діяльності}} \times 100\% \quad (2.3)$$

$$P_{вг2020}^{заг} = \frac{-35910}{1909547} \times 100 = -1,88\%$$

$$P_{вг2021}^{заг} = \frac{65635}{2102736} \times 100 = 3,12\%$$

– чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності:

$$P_{вг}^ч = \frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Витрати господарської діяльності}} \times 100\% \quad (2.4)$$

$$P_{вг2020}^ч = \frac{-27104}{1918353} \times 100 = -1,41\%$$

$$P_{вг2021}^ч = \frac{55399}{2092500} \times 100 = 2,65\%$$

Визначимо значення показників рентабельності, що базуються на доходному підході і результати внесемо в таблицю 2.8:

					БЕП 32. 23. 002 КРБ	Акр.
						40
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

– рентабельність (збитковість) продажу показує, скільки валового прибутку (збитку) надходить підприємству з кожної гривні чистого доходу від реалізації продукції:

$$P_{np} = \frac{\text{Валовий прибуток (збиток)}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}} \times 100\% \quad (2.5)$$

$$P_{np2020} = \frac{292656}{1749158} \times 100 = 16,73\%$$

$$P_{np2021} = \frac{348922}{2072142} \times 100 = 16,84\%$$

– рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності:

$$P_{\text{д.он}} = \frac{\text{Прибуток (збиток) від операційної діяльності}}{\text{Операційний дохід}} \times 100\% \quad (2.6)$$

$$P_{\text{д.он}2020} = \frac{71863}{1842026} \times 100 = 3,9\%$$

$$P_{\text{д.он}2021} = \frac{120457}{2144519} \times 100 = 5,62\%$$

Визначимо значення показників рентабельності, що базуються на ресурсному підході і результати внесемо в таблицю 2.8:

– загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу характеризують ефективність використання відповідно всього капіталу підприємства з погляду одержання на одиницю їх середньорічної вартості фінансового результату (прибутку, збитку) до оподаткування:

$$P_{ск}^{заг} = \frac{\text{Фінансовий результат до оподаткування}}{\text{Середньорічна вартість капіталу}} \times 100\% \quad (2.7)$$

$$P_{ск2020}^{заг} = \frac{-35910}{1256493,5} \times 100 = -2,86\%$$

$$P_{ск2021}^{заг} = \frac{65635}{1320416} \times 100 = 5,33\%$$

– чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу:

					БЕП 32. 23. 002 КРБ	Акр.
						41
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

$$P_{ск}^ч = \frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість капіталу}} \times 100\% \quad (2.8)$$

$$P_{ск2020}^ч = \frac{-27104}{1256493,5} \times 100 = -2,16\%$$

$$P_{ск2021}^ч = \frac{55399}{1320416} \times 100 = 4,20\%$$

– загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу:

$$P_{вк}^{заг} = \frac{\text{Фінансовий результат до оподаткування}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}} \times 100\% \quad (2.9)$$

$$P_{вк2020}^{заг} = \frac{-35910}{426233} \times 100 = -8,42\%$$

$$P_{вк2021}^{заг} = \frac{65635}{440380,5} \times 100 = 14,9\%$$

– чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу:

$$P_{вк}^ч = \frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}} \times 100\% \quad (2.10)$$

$$P_{вк2020}^ч = \frac{-27104}{426233} \times 100 = -6,36\%$$

$$P_{вк2021}^ч = \frac{55399}{440380,5} \times 100 = 12,58\%$$

– загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів показує, скільки одержано фінансового результату (прибутку, збитку) до оподаткування на 1 грн середньорічної вартості основних засобів і запасів:

$$P_{оз.з}^{заг} = \frac{\text{Фінансовий результат до оподаткування}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів і запасів}} \times 100\% \quad (2.11)$$

$$P_{оз.з2020}^{заг} = \frac{-35910}{854925} \times 100 = -4,2\%$$

$$P_{оз.з2021}^{заг} = \frac{65635}{894780} \times 100 = 7,34\%$$

					БЕП 32. 23. 002 КРБ	Акр.
						42
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

– чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів:

$$P_{оз.з}^ч = \frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів і запасів}} \times 100\% \quad (2.12)$$

$$P_{оз.з2020}^ч = \frac{-27104}{854925} \times 100 = -3,17\%$$

$$P_{оз.з2021}^ч = \frac{55399}{894780} \times 100 = 6,19\%$$

– коефіцієнт окупності власного капіталу показують, скільки підприємство одержало чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у розрахунку на 1 грн середньорічної вартості власного капіталу:

$$K_{вк}^{ок} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}} \quad (2.13)$$

$$K_{вк2020}^{ок} = \frac{1749158}{426233} = 4,1$$

$$K_{вк2021}^{ок} = \frac{2072142}{440380,5} = 4,71$$

– період окупності власного капіталу, років:

$$T_{вк}^{ок} = \frac{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}{\text{Чистий прибуток}} \quad (2.14)$$

$$T_{вк2020}^{ок} = \frac{426233}{-27104} = -15,73 \text{ – не фіксується, так як має від'ємне значення}$$

$$T_{вк2021}^{ок} = \frac{440380,5}{55399} = 7,95 \approx 8$$

Отримані результати показників рентабельності занесемо до таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз показників рентабельності та окупності ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення
<i>Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)</i>			
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	20,09	20,25	0,16
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	16,7	17,24	0,54

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	-1,88	3,12	5
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	-1,41	2,65	4,06
<i>Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)</i>			
Рентабельність (збитковість) продажу, %	16,73	16,84	0,11
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %	3,9	5,62	1,72
<i>Показники рентабельності та окупності капіталу (активів) (ресурсні показники)</i>			
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	-2,86	5,33	8,19
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	-2,16	4,20	6,36
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	-8,42	14,9	23,32
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	-6,36	12,58	18,94
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	-4,2	7,34	11,54
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	-3,17	6,19	9,36
Коефіцієнт окупності власного капіталу	4,1	4,71	0,61
Період окупності власного капіталу, років	–	8	8

За даними таблиці 2.8 можна зробити висновок, що ПАТ «Одескабель» у 2021 році має позитивну динаміку всіх показників рентабельності, які були аналізовані. Спостерігається підвищення показників, які характеризують прибутковість основної, операційної і господарської діяльності підприємства.

Якщо у 2020 році більшість показників рентабельності мали від'ємне значення, то у 2021 році вони стали додатними. Такі зміни пояснюються випереджальним зростанням фінансових результатів порівняно зі зростанням витрат.

Спостерігається зростання показника рентабельності продажів продукції на 0,11%, а рентабельності сукупного капіталу на 8,19%. Загальна рентабельність власного капіталу зростає на 23,32%, а чиста рентабельність власного капіталу

на 18,94%. Коефіцієнт окупності власного капіталу виріс на 0,61 і при цьому період окупності у 2021 році становить 8 років.

Різка зміна показників рентабельності на позитивні значення вказує на зростання доходів і фінансових результатів, вони вищі за витрати і капіталовкладення які понесло підприємство за аналізований період.

На рисунку 2.3 представлені показники рентабельності і динаміка їх зміни за період 2020-2021 рр.

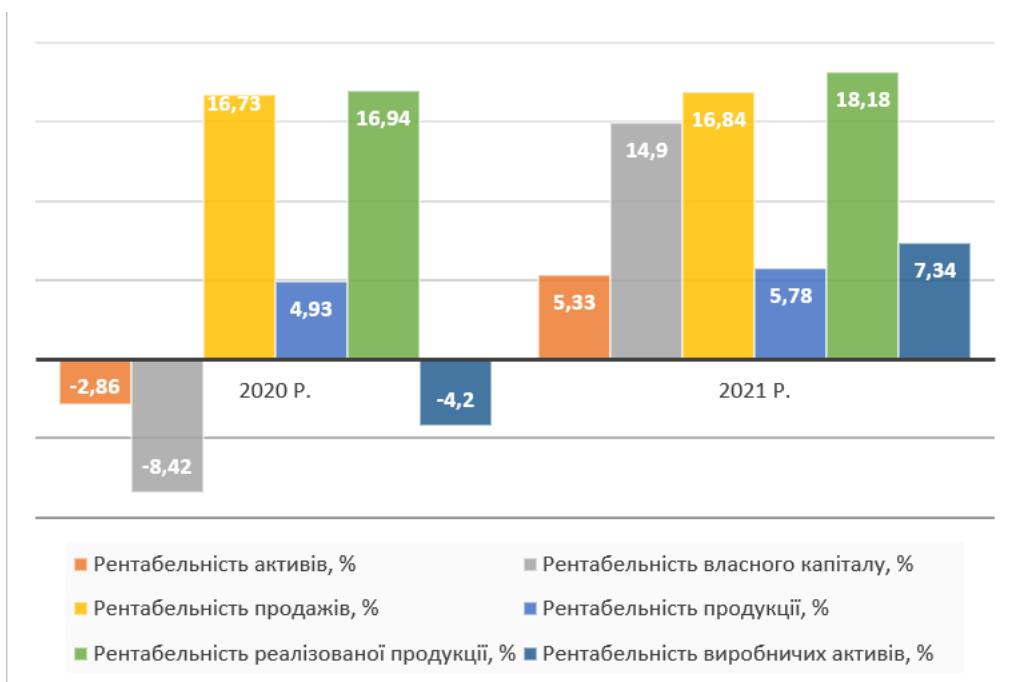

Рисунок 2.3 - Показники рентабельності і динаміка їх зміни за період 2020-2021 рр., %

2.4 Факторний аналіз показників рентабельності

Розподіл показників рентабельності є дуже важливим, оскільки він дозволяє визначати ефективність використання ресурсів, які вкладені в створення потенціалу підприємства, а також оцінити прибутковість його поточних витрат.

Вибір прибутку, що використовується у розрахунках, зазвичай поділяється на чотири види, а саме: валовий прибуток, операційний прибуток, прибуток до оподаткування та чистий прибуток.

За допомогою моделі факторного аналізу показників рентабельності проведемо факторний аналіз трьох показників рентабельності.

1) Факторний аналіз загальної рентабельності сукупного капіталу

Данна модель характеризує вплив показників рентабельності реалізації продукції і ділової активності підприємства на ефективність використання капіталу. Формула моделі факторного аналізу показника загальної рентабельності сукупного капіталу має вигляд:

$$P_{ск} = \frac{\Phi P}{K} \times 100 = \frac{\Phi P \times ЧД}{K \times ЧД} \times 100 = P_{pn} \times K_{об}, \quad (2.15)$$

де $P_{ск}$ – загальна рентабельність сукупного капіталу, %;

ΦP – прибуток до оподаткування, тис. грн.;

K – середньорічна вартість капіталу, тис. грн.;

$ЧД$ – чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.;

P_{pn} – рентабельність реалізованої продукції, %;

$K_{об}$ – коефіцієнт обертання капіталу.

Виходячи з приведеної формули можна зазначити, що на загальну рентабельність сукупного капіталу впливають два фактори: рентабельність реалізації продукції і коефіцієнт обертання капіталу.

Використаємо метод ланцюгових підстановок для визначення впливу зазначених факторів на показник загальної рентабельності сукупного капіталу і його зміну.

Для зручності створимо таблицю 2.9 в яку внесемо показники за допомогою яких проведено відповідні розрахунки.

Таблиця 2.9 – Вихідні дані для факторного аналізу загальної рентабельності сукупного капіталу ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
1	2	3	4
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	-35910	65635	101545
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1749158	2072141	322984
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн.	1256493,5	1320416	63922,5

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4
Загальна рентабельність сукупного капіталу, %	-2,86	4,97	7,83
Рентабельність реалізації продукції, %	-2,05	3,17	5,22
Коефіцієнт обертання капіталу	1,39	1,57	0,18

Спочатку визначимо умовний показник загальної рентабельності сукупного капіталу, %:

$$P_{ск}^{ум} = P_{ск2021} \times K_{об2020}, \quad (2.16)$$

$$P_{ск}^{ум} = 3,17 \times 1,39 = 4,41\%$$

Зміна загальної рентабельності сукупного капіталу розраховується по формулі:

$$\Delta P_{ск} = P_{ск2021} - P_{ск2020} \quad (2.17)$$

$$\Delta P_{ск} = 4,97 - (-2,86) = 7,83\%$$

Зміна загальної рентабельності сукупного капіталу за рахунок рентабельності реалізації продукції розраховується по формулі:

$$\Delta P_{ск}^{pn} = P_{ск}^{ум} - P_{ск2020} \quad (2.18)$$

$$\Delta P_{ск}^{pn} = 4,41 - (-2,86) = 7,27\%$$

Зміна загальної рентабельності сукупного капіталу за рахунок коефіцієнта обертання розраховується по формулі:

$$\Delta P_{ск}^{об} = P_{ск2021} - P_{ск}^{ум} \quad (2.19)$$

$$\Delta P_{ск}^{об} = 4,97 - 4,41 = 0,56\%$$

Балансова перевірка розрахунку визначається по формулі:

$$\Delta P_{ск} = \Delta P_{ск}^{pn} + \Delta P_{ск}^{об} \quad (2.20)$$

$$\Delta P_{ск} = 7,27 + 0,56 = 7,83$$

Підвищення загальної рентабельності сукупного капіталу з -2,86% у 2020 році до 4,97% у 2021 році, пояснюється впливом зазначених факторів, а саме: рентабельність реалізації продукції і коефіцієнт обертання капіталу. За рахунок збільшення показника рентабельності реалізації продукції на 5,22% загальна

рентабельність сукупного капіталу зросла на 7,27%. Збільшення коефіцієнта обертання капіталу на 12,95% забезпечило підвищення загальної рентабельності сукупного капіталу на 0,56%. Таким чином, підвищення прибутковості реалізації продукції та прискорення обертання капіталу мали позитивний вплив на ефективність використання сукупного капіталу.

2) Факторний аналіз загальної рентабельності власного капіталу

На зміну показника загальної рентабельності власного капіталу впливають наступні фактори:

- рентабельність реалізації продукції (P_{pn});
- коефіцієнт обертання оборотних активів ($K_{об.об.ак}$);
- коефіцієнт загальної ліквідності ($K_{зл}$);
- частка поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі ($Ч_3$);
- коефіцієнт фінансової залежності ($K_{фз}$).

Формула моделі факторного аналізу показника загальної рентабельності власного капіталу має вигляд:

$$P_{вк} = \frac{\Phi P}{BK} \times 100 = \frac{\Phi P \times K}{K \times BK} \times 100 = \frac{\Phi P}{ЧД} \times \frac{ЧД}{ОА} \times \frac{ОА}{ПЗ} \times \frac{ПЗ}{K} \times \frac{K}{BK} \times 100 = P_{pn} \times K_{oa} \times K_{zl} \times Ч_3 \times K_{фз} \quad (2.21)$$

де BK – власний капітал підприємства, тис. грн.;

ОА – оборотні активи підприємства, тис. грн.;

ПЗ – поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.

За допомогою методу ланцюгових підстановок визначимо вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності власного капіталу (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Вихідні дані для факторного аналізу загальної рентабельності власного капіталу ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
1	2	3	4
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	-35910	65635	101545
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1749158	2072141	322984
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн.	1256493,5	1320416	63922,5

Продовження таблиці 2.10

1	2	3	4
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	426233	440380,5	14147,5
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	696406	693634	-2772
Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень, тис. грн	780733	827915,5	47182,5
Загальна рентабельність власного капіталу, %	-8,43	14,9	23,33
Рентабельність реалізації продукції, %	-2,05	3,17	5,22
Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,51	2,99	0,48
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,89	0,83	-0,06
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі	0,62	0,63	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	2,95	3,0	0,05

Спочатку визначимо умовні показники загальної рентабельності власного капіталу змінюючи періоди даних за допомогою ланцюгового методу, %:

$$P_{вк1}^{ум} = P_{рп2021} \times K_{об.ак2020} \times K_{зл2020} \times Ч_{з2020} \times K_{фз2020}, \quad (2.22)$$

$$P_{вк2}^{ум} = P_{рп2021} \times K_{об.ак2021} \times K_{зл2020} \times Ч_{з2020} \times K_{фз2020}$$

$$P_{вк3}^{ум} = P_{рп2021} \times K_{об.ак2021} \times K_{зл2021} \times Ч_{з2020} \times K_{фз2020}$$

$$P_{вк4}^{ум} = P_{рп2021} \times K_{об.ак2021} \times K_{зл2021} \times Ч_{з2021} \times K_{фз2020}$$

$$P_{вк1}^{ум} = 3,17 \times 2,51 \times 0,89 \times 0,62 \times 2,95 = 12,95$$

$$P_{вк2}^{ум} = 3,17 \times 2,99 \times 0,89 \times 0,62 \times 2,95 = 15,43$$

$$P_{вк3}^{ум} = 3,17 \times 2,99 \times 0,83 \times 0,62 \times 2,95 = 14,39$$

$$P_{вк4}^{ум} = 3,17 \times 2,99 \times 0,83 \times 0,63 \times 2,95 = 14,62$$

Зміна загальної рентабельності власного капіталу розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк} = P_{вк2021} - P_{вк2020} \quad (2.23)$$

$$\Delta P_{вк} = 14,9 - (-8,43) = 23,33\%$$

					БЕП 32. 23. 002 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		49

Зміна загальної рентабельності власного капіталу за рахунок рентабельності реалізації продукції розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк}^{pn} = P_{вк1}^{ym} - P_{вк2020} \quad (2.24)$$

$$\Delta P_{вк}^{pn} = 12,95 - (-8,43) = 21,38\%$$

Зміна загальної рентабельності власного капіталу за рахунок коефіцієнта обертання оборотних активів розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк}^{об.об.ак} = P_{вк2}^{ym} - P_{вк1}^{ym} \quad (2.25)$$

$$\Delta P_{вк}^{об.об.ак} = 15,43 - 12,95 = 2,48\%$$

Зміна загальної рентабельності власного капіталу за рахунок коефіцієнта загальної ліквідності розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк}^{zl} = P_{вк3}^{ym} - P_{вк2}^{ym} \quad (2.26)$$

$$\Delta P_{вк}^{zl} = 14,39 - 15,43 = -1,04\%$$

Зміна загальної рентабельності власного капіталу за рахунок коефіцієнта поточних зобов'язань і забезпечень розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк}^z = P_{вк4}^{ym} - P_{вк3}^{ym} \quad (2.27)$$

$$\Delta P_{вк}^z = 14,62 - 14,39 = 0,23\%$$

Зміна загальної рентабельності власного капіталу за рахунок коефіцієнта фінансової залежності розраховується по формулі:

$$\Delta P_{вк}^{\phi z} = P_{вк2021} - P_{вк4}^{ym} \quad (2.28)$$

$$\Delta P_{вк}^{\phi z} = 14,9 - 14,62 = 0,28\%$$

Балансова перевірка розрахунку визначається по формулі:

$$\Delta P_{вк} = \Delta P_{вк}^{pn} + \Delta P_{вк}^{об.об.ак} + \Delta P_{вк}^{zl} + \Delta P_{вк}^z + \Delta P_{вк}^{\phi z} \quad (2.29)$$

$$\Delta P_{вк} = 21,38 + 2,48 - 1,04 + 0,23 + 0,28 = 23,33\%$$

Загальна рентабельність власного капіталу підвищилася з -8,43% до 14,9% за аналізований період. Позитивно вплинули на зміну показника чотири фактори, а саме: підвищення рентабельності реалізації продукції на 5,22%; зростання коефіцієнтів обертання оборотних активів на 0,48 або 19,12%; зростання частки поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі на 0,01 або 1,61% і коефіцієнта

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
						50
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

фінансової залежності на 0,05 або 1,7%. Негативний вплив на загальну рентабельність власного капіталу мав коефіцієнт загальної ліквідності який скоротився на 0,06.

3) Факторний аналіз загальної рентабельності основних засобів і запасів

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначимо вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності основних засобів і запасів. На зміну даного показника впливають три фактори: рентабельність реалізації продукції; коефіцієнт фондомісткості продукції; коефіцієнт завантаженості запасів.

Таблиця 2.11 – Вихідні дані для факторного аналізу загальної рентабельності основних засобів і запасів ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	-35910	65635	101545
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1749158	2072141	322984
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	493119,5	481660,5	-11459
Середньорічна вартість запасів, тис. грн.	361805,5	413119,5	51314
Загальна рентабельність основних засобів і запасів, %	-4,2	7,34	11,54
Рентабельність реалізації продукції, %	-2,05	3,17	5,22
Коефіцієнт фондомісткості продукції	0,28	0,23	-0,05
Коефіцієнт завантаженості запасів	0,21	0,20	-0,01

За даними таблиці 2.11 використовуючи відповідні формули визначимо умовні показники загальної рентабельності основних засобів і запасів, %:

$$P_{оз.31}^{ум} = \frac{P_{pn2021}}{K_{фм2020} + K_{зз2020}}, \quad (2.30)$$

$$P_{оз.32}^{ум} = \frac{P_{pn2021}}{K_{фм2021} + K_{зз2020}}$$

$$P_{оз.31}^{ум} = \frac{3,17}{0,28 + 0,21} = 6,47\%$$

$$P_{оз.32}^{ум} = \frac{3,17}{0,23 + 0,21} = 7,2\%$$

						Акр.
						51
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	БЕП 32. 23. 002 КРБ	

Зміна загальної рентабельності основних засобів і запасів розраховується по формулі:

$$\Delta P_{03.3} = P_{03.3 2021} - P_{03.3 2020} \quad (2.31)$$

$$\Delta P_{03.3} = 7,34 - (-4,2) = 11,54\%$$

Зміна загальної рентабельності основних засобів і запасів за рахунок рентабельності реалізації продукції розраховується по формулі:

$$\Delta P_{03.3}^{pn} = P_{03.31}^{ym} - P_{03.3 2020} \quad (2.32)$$

$$\Delta P_{03.3}^{pn} = 6,47 - (-4,2) = 10,67\%$$

Зміна загальної рентабельності основних засобів і запасів за рахунок коефіцієнта фондомісткості продукції розраховується по формулі:

$$\Delta P_{03.3}^{\phi m} = P_{03.32}^{ym} - P_{03.31}^{ym} \quad (2.33)$$

$$\Delta P_{03.3}^{\phi m} = 7,2 - 6,47 = 0,73\%$$

Зміна загальної рентабельності основних засобів і запасів за рахунок коефіцієнта завантаженості запасів розраховується по формулі:

$$\Delta P_{03.3}^{33} = P_{03.3 2021} - P_{03.32}^{ym} \quad (2.34)$$

$$\Delta P_{03.3}^{33} = 7,34 - 7,2 = 0,14\%$$

Балансова перевірка розрахунку визначається по формулі:

$$\Delta P_{03.3} = \Delta P_{03.3}^{pn} + \Delta P_{03.3}^{\phi m} + \Delta P_{03.3}^{33} \quad (2.35)$$

$$\Delta P_{03.3} = 10,67 + 0,73 + 0,14 = 11,54\%$$

Загальна рентабельність основних засобів і запасів підвищилася з 11,54 % за аналізований період. Позитивний вплив на динаміку результативного показника мали всі фактори. За рахунок підвищення рентабельності реалізації продукції на 5,22%, зниження коефіцієнта фондомісткості продукції на 0,05 і коефіцієнта завантаженості запасів на 0,01 загальна рентабельність основних засобів і запасів зросла відповідно на 10,67%, 0,73% і 0,14%. Основним фактором підвищення ефективності використання основних засобів і запасів стало збільшення рентабельності реалізації продукції.

					<i>БЕП 32. 23. 002 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		52

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»

3.1. Визначення проблем з підвищенням рентабельності підприємства

На сьогодні день головним завданням кожного підприємства є досягнення прибутковості та підвищення ефективності його діяльності. Прибуток виступає потужним рушієм розвитку, тому головним завданням кожного підприємства є розробка стратегії ефективного управління прибутком та збільшення його обсягу.

Рентабельність виступає найважливішим показником прибутковості підприємства, за допомогою якого визначається ефективність його діяльності. Рентабельність відображає ефективності використання ресурсів підприємства та рівень віддачі витрат. При проведенні аналізу показників рентабельності підприємства виявляються фактори, які можуть привести до зростання прибутку і вказати шляхи розвитку.

Після проведення фінансового аналізу господарської діяльності ПАТ «Одескабель» можна зазначити, що підприємство стикається з рядом проблем, які знижують результативність його роботи при усуненні яких підприємство досягне бажаних цілей.

Відповідно даним фінансової звітності ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр. зазначено, що у 2020 році чистий дохід становив -27104 тис. грн., а у 2021 році він зріс у 3 рази і становив 55399 тис. грн. Отримання прибутку дозволило підприємству підвищити власний капітал на 13,42% і підвищити показник чистої рентабельності власного капіталу на 18,94%.

При проведенні факторного аналізу загальної рентабельності власного капіталу ПАТ «Одескабель» за 2020-2021 рр. було встановлено, що негативний вплив на даний показник має коефіцієнт загальної ліквідності.

Аналіз ліквідності і платоспроможності показав, що підприємство має дуже низький рівень платоспроможності, який у 2021 році становить лише 7%. Показник коефіцієнта загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) вказує на те,

					<i>БЕП 32. 23. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		53

що у підприємства вартість оборотних активів нижча за вартість поточних зобов'язань і забезпечень.

Виходячи з вище сказаного, підприємство має низьку платоспроможність і нестійкий фінансовий стан. Необхідно впровадження відповідних заходів для поліпшення даного становища. Такими заходами можуть бути: зниження дебіторської заборгованості, впровадження нової техніки для збільшення обсягу виробництва та підвищення продуктивності праці робітників, покращення маркетингової діяльності підприємства тощо.

Наступною проблемою підприємства є зростання витрат. Для збільшення прибутку підприємству необхідно оптимізувати свої витрати. З проведеного аналізу поточних витрат підприємства робимо висновок, що найбільша питома вага витрат припадає на собівартість реалізованої продукції і складає у 2020 році 75,92% до загальних витрат, а у 2021 році 81,55% (рисунок 3.1).

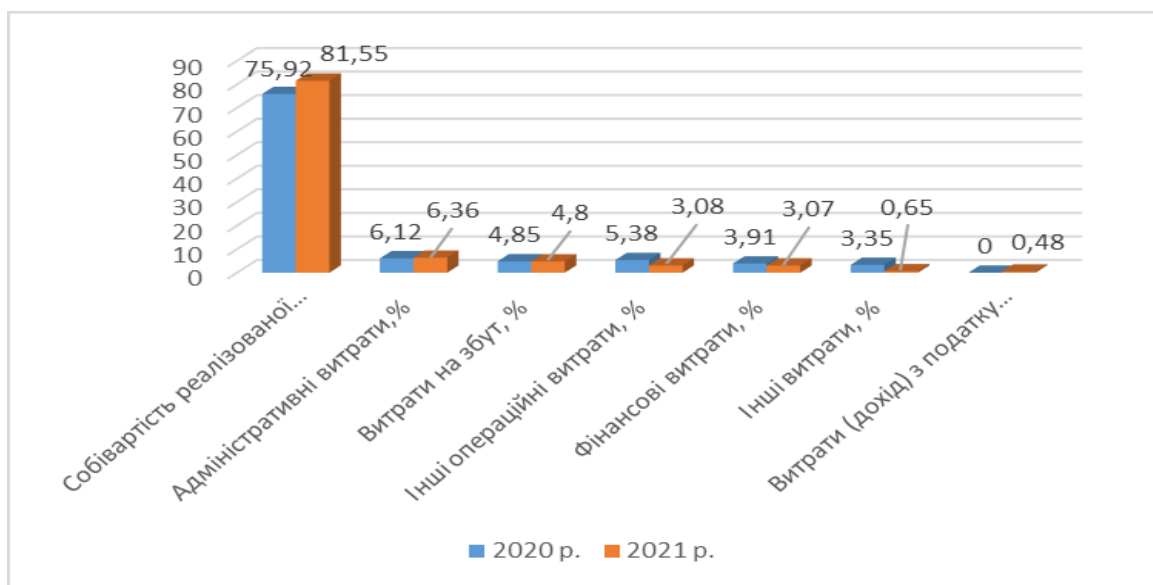

Рисунок 3.1 – Відсотковий склад структурної частини поточних витрат у загальних поточних витратах

Також на підприємстві зростають невиробничі витрати, а саме: адміністративні витрати зросли на 14,39% і витрати на збут, які зросли на 8,85%.

Проведемо аналіз операційних витратах підприємства. На рисунку 3.2 приведений графік відсоткового складу структурних частин операційних витрат підприємства. За аналізуємий період матеріальні витрати зросли і

займають частку в загальних операційних витратах на 2020 рік – 73,93% , а в 2021 році – 77,19%.

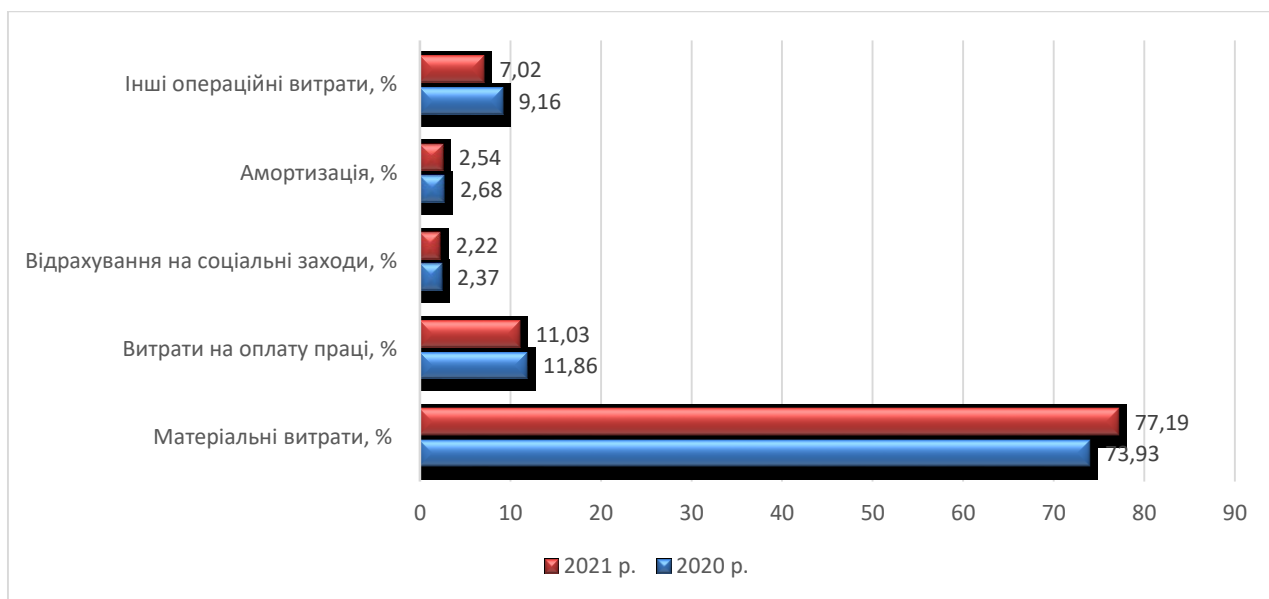

Рисунок 3.2 – Відсотковий склад структурної частини операційних витрат у загальних операційних витратах

Зростання матеріальних витрат можна обґрунтувати тим, що відбувається зростання цін на цінні метали. Тому вартість міді і алюмінію коштує дуже дорого, а вони є основним матеріалом для виробництва більшої частини продукції підприємства.

Отже, аналізуючи діяльність підприємства і його виробничі та невиробничі витрати, можна зазначити, що підприємству необхідне переоснащення обладнання та зміна технологій виробництва для поліпшення умов виробництва і підвищення рівня прибутковості.

3.2 Рекомендовані заходи для підвищення рентабельності підприємства

За результатами аналізу господарської діяльності ПАТ «Одескабель» і при проведенні факторного аналізу показників рентабельності було визначено, що прибутковість підприємства за аналізованій період зростає. Але розмір отриманого прибутку недостатній для того, щоб підприємство покривало свої витрати і рівень фінансового стану.

Проведений факторний аналіз дозволив визначити фактори, які найбільше впливають на рівень рентабельності. Найвпливовішим з факторів є рівень

реалізації виробленої продукції. З підвищенням обсягу виробництва продукції підприємство зможе підвищити свій рівень рентабельності і прибутку.

Для підвищення показників рентабельності ПАТ «Одескабель» можна запропонувати придбання нової лінії з виробництва кабелю, для оптимізації процесу виробництва і поліпшення умов використання основних засобів підприємства. Для цієї лінії підприємству необхідно виділити виробничі приміщення для її розміщення. Оскільки на території є багато вільного простору, то є можливість не витратити кошти на оренду приміщення.

Придбання нової сучасної комбінованої екструзійної лінії, яка об'єднує в собі можливості виготовляти декілька видів кабелів на одній лінії, а саме: одножильні кабелі, кабелі в оболонці та пінополіуретанові кабелі. Дана лінія оснащена компонентами очищення, пристроями випрямлення та попереднього нагрівання, а також лотка охолодження по необхідності. Всі компоненти інтегровані в систему управління і налаштовуються по зручному компоненту користувача [21].

Даний пристрій допоможе вдосконалити систему управління виробничим процесом, поліпшити умови праці робітників і підвищити обсяг виробництва.

Проведемо відповідні розрахунки для визначення доцільності впровадження даного обладнання.

Витрати на придбання обладнання складаються з вартості обладнання за ринковими цінами, транспортних, заготівельно-складських витрат, вартості монтажних робіт. Витрати на транспортування нового обладнання приймаються у розмірі 30%, заготівельно-складські – 10%, витрати на монтаж – 15% вартості нового обладнання, амортизацію – 20%, обслуговування – 15%.

Проведемо розрахунок суми витрат, яка буде витрачена на придбання, доставку, установку комбінованої екструзійної лінії, амортизацію і обслуговування.

Витрати на придбання та налаштування нового обладнання дорівнюватимуть:

$$B_n = B_{np} + B_{mp} + B_m + B_{зб}, \quad (3.1)$$

					<i>БЕП 32. 23. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		56

де $V_{пр}$ – витрати на придбання обладнання, тис. грн.;

$V_{тр}$ – транспортні витрати, тис. грн.;

$V_{м}$ – витрати на монтаж і встановлення обладнання, тис. грн.;

$V_{зб}$ – витрати заготівельно-складські, тис. грн.

$$V_n = 5560,75 + 1668,23 + 556,08 + 834,1 = 8619,2 \text{ тис.грн.}$$

Визначимо сукупні витрати по обладнанню:

$$V_{ск} = 8619,2 + 1723,8 + 258,6 = 10601,6 \text{ тис. грн.}$$

Дана лінія комп'ютеризована та потребує управління всього одного-двох операторів для проведення контролю за процесом виготовлення. Тому підприємству не потрібно наймати додатковий персонал, а достатньо підвищити кваліфікацію вже працюючим робочим. Таку можливість надають виробники обладнання, тобто навчають і надають рекомендації стосовно управління даною лінією.

Для виготовлення кабелів з різними діаметрами дроту визначається обсяг виробництва за зміну в натуральних одиницях виміру:

$$Q_{LAN} = \frac{180 \times 60 \times 8}{1000} = 86,4 \text{ ум.км}$$

$$Q_{с.к.ін.} = \frac{150 \times 60 \times 8}{1000} = 72,0 \text{ ум.км}$$

Обсяг виробництва продукції в грошовому виразі по видам кабелю:

- телефонний кабель – 4300,56 тис. грн.
- волоконно-оптичний кабель – 49,47 тис. грн.
- дріт та силовий кабель – 4192,52 тис. грн.
- кабелі для кабельних систем – 461,74 тис. грн.
- радіотрансляційний кабель – 788,55 тис. грн.

По приведеним розрахункам виготовлення кабелів новою комбінованою екструзійною лінією в залежності від потреби по виробництву і замовленню загальний обсяг виробництва по вказаним видам становитиме 388,8 ум.км за зміну, а у грошовому виразі 9792,84 тис. грн.

					БЕП 32. 23. 003 КРБ	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		57

Можна припустити, що при впровадженні комбінованої лінії обсяг виробництва підприємства зросте на 10% і становитиме 1877314,45 тис. грн. Чистий дохід від реалізації продукції становитиме 2252777,34 тис. грн., що вище на 180635,34 тис. грн. або 8,7% від показника за 2021 р.

Показник рентабельності продажу по проєкту становитиме 23,1%, що більше на 6,26% (23,1–16,84) від даних 2021 року:

$$P_{np2021} = \frac{348922}{2072142} \times 100 = 16,84\%$$

$$P_{проект} = \frac{519492,34}{2252777,34} \times 100 = 23,1\%$$

Показник рентабельності основних засобів за проєктом зросте на 1,04%:

$$P'_{оз} = \frac{60939}{485970,1} \times 100 = 12,54\%$$

$$P'_{оз2021} = \frac{55399}{481660,5} \times 100 = 11,5\%$$

Очікувані результати від впровадження відображають позитивні зміни в діяльності підприємства. Варто зазначити, що вкладення в нове обладнання не є занадто великими, тому термін окупності їх буде досить швидким. Натомість, очікуваний результат від впровадження буде поступово зростати у вигляді чистого прибутку і показників рентабельності.

ПАТ «Одескабель» займає лідируючі позиції по виробництву кабельної продукції і її реалізації серед інших підприємств на території України. Підприємство виходить зі своєю продукцією як на внутрішній ринок, так і на зарубіжні ринки.

Так як попередній запропонований захід передбачає збільшення виробництва продукції, то доцільно запропонувати – охоплення нових ринків реалізації продукції. До таких ринків можуть бути віднесені ринок Польщі, охопити більшу територію ринку Румунії. Розвиток збутових мереж на цих територіях можливий при наявності значних фінансових інвестицій.

					<i>БЕП 32. 23. 003 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		58

ВИСНОВОК

В процесі роботи над кваліфікаційною роботою було проведено комплексний аналіз з можливостей підвищення рентабельності ПАТ «Одескабель».

Спочатку було розглянуто та досліджено поняття і сутність рентабельності підприємства. Більш детально розглянуті методи, які допомагають провести оцінку різних видів рентабельності. Визначено, що рентабельність є ключовою категорією, аналіз якої допомагає керівництву підприємства приймати обґрунтовані господарські рішення з метою оптимізації діяльності, тобто зменшення витрат і збільшення прибутку.

Також досліджено фактори, які впливають на рентабельність підприємства. Їх поділяють на внутрішні і зовнішні. Вплив кожного з факторів зумовлюється його направленістю. Шляхом правильного управління цими впливами і їх поєднанням в продуманій стратегії можна досягти максимальної ефективності роботи підприємства.

У другому розділі приведена загальна характеристика діяльності ПАТ «Одескабель». Розглянута історія створення і подальшого його розвитку стосовно діяльності. Проведений техніко-економічний аналіз діяльності підприємства за допомогою фінансових звітностей підприємства.

За допомогою фінансового аналізу господарської діяльності підприємства визначили його фінансовий стан, рівень платоспроможності ефективність використання ресурсів.

В результаті ретельного аналізу визначили, що ПАТ «Одескабель» має низький рівень власного капіталу, оборотні активи перевищують необоротні, нестійкий фінансовий стан і низька платоспроможність.

Проведена оцінка показників рентабельності підприємства. За допомогою факторного аналізу впливу на рентабельність (вплив трьох-чотирьох факторів) визначили, що на кожний з них найбільший вплив має рівень реалізації продукції. Відповідно до цього були запропоновані заходи за допомогою яких

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		59

підприємство зможе підвищити свій прибуток та змінити на краще рівень рентабельності.

Напрямів підвищення рентабельності підприємства існує багато, тому були обрані наступні:

– впровадження сучасної комбінованої екструзійної лінії, яка об'єднує в собі можливості виготовляти декілька видів кабелів на одній лінії;

– знаходження нових ринків збуту виготовленої продукції, а саме на зарубіжних;

– зниження невиробничих витрат.

Для збільшення власного капіталу підприємству пропонується зменшити дебіторську заборгованість та реалізувати залишки готової продукції.

Впровадження перелічених заходів допоможе підприємству підвищити показники рентабельності, тим самим підняти рівень прибутковості аналізованого підприємства.

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		60

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / за ред. В.Г. Андрійчук. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібн. / В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В.Погріщук. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
4. Долгоруков Ю. А. Управління ефективністю використання обігових коштів у промисловості / Ю. А. Долгоруков // Фінанси України. – 2006. – № 11. – С. 103–105.
5. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навч. посібн. / М.М. Бердар. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
6. Мочерний С. В. Основи економічної теорії / Мочерний С. В., Симоненко В. К., Секретарюк А. А., Устенко А. А. – К.: Знання, 2000. С.112
7. Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Підручник. К., 2014. С.277-278
8. Економіка підприємства: навчальний посібник / Т.М. Серіков, Є.П. Кожанова, В.І. Мельник, Г.М. Шумська. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. 304 с.
9. Фінансовий словник-довідник /М.Я.Демяненко, Ю.А.Лузан, П.Т. Саблук та ін. К.:ІАЕ УААН, 2003. 555 с.
10. Лихацька Н.С. Значення показників рентабельності для підприємства / Н.С. Лихацька // Матеріали науково-практичної конференції «Проблеми розвитку потенціалу підприємства в глобальних економічних умовах». Київ: НАУ, 2016. С.13
11. Верхоглядова Н. І. Зміст та значення прибутку як головної рушійної сили ринкової економіки. Економічний простір. 2010. № 21. С. 312-320.
12. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. – К.: КНЕУ, 1998. – 352с.

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		61

13. Свірідова С.С., Пожар О.О «Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства» «Young Scientist» • № 11 (14) • november, 2014, «Молодий вчений» с. 93-96 <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/11/22.pdf>
14. Бондар А. В. Удосконалення організації управління фінансовою діяльністю підприємства / А.В. Бондар, Г. А. Семенов // Економічний вісник НГУ, 2004. – № 1. – с. 63-75
15. Галина Мошкун, Олена Кривда «Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на зростання рентабельності підприємства»/ Архіви / 2022: III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "БІЗНЕС, ІННОВАЦІЇ, МЕНЕДЖМЕНТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ" / Секція економіки і підприємництва <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271916>
16. ОДЕСКАБЕЛЬ: [Веб-сайт]. Одеса, 2023. URL: <https://odeskabel.com/ua/> (дата звернення: 14.03.2023).
17. Ринок кабелів в Україні: скорочення, посилене війною // PRO Consulting: [Веб-сайт]. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-kabelej-v-ukraine-sokrashenie-usugublennoe-vojnoj> (дата звернення: 20.04.2023).
18. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава: ПДАА, 2016. – 430 с.
19. Костецький Я. Факторний аналіз рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств // Економічний аналіз. 2012., вип. 10 Т. 4. С. 179-181.
20. Кіндрацька, Г. І. Економічний аналіз: теорія і практика: підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній. За ред. проф. А. Г. Загороднього. — Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 440с.
21. One extrusion line - all possibilities // KURRE: [Website]. URL: <https://www.kurre-systems.de/en/new-products/multifunction-line> (viewed on: 17.05.2023).
22. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль:, ТНЕУ, – 2016 – 304 с.

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		62

23. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.
24. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. , Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
25. Рогач С.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): Навч. посібник. – К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. – 508 с.
26. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
27. Економіка підприємства : практикум / Г. В. Соломіна. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. – 142 с.
28. Правдюк Н.Л. Рентабельність операційної діяльності підприємств:обліково-аналітичний аспект// Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018., вип. №12 С. 179-181.
29. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310с.
30. Черниш С.С. Економічний аналіз: Навч. посіб. - К : Центр учбової літератури, 2010. - 312 с.
31. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г.Я. Аніловської, І.Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
32. Фінанси підприємств: підручник / В.В. Сокурєнко, Д.В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків: ХНУВС, 2022. – 292 с

					<i>БЕП 32. 23. 000 КРБ</i>	Акр.
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		63

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення *економічне*

Кафедра *Економіки*

Освітньо - професійна програма *«Економіка»*

Спеціальність *051 «Економіка»*

Форма навчання *денна*

**ДОДАТКИ
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: **Шляхи підвищення рентабельності підприємства ПАТ
«Одеський кабельний завод «Одескабель»»**

Здобувач освіти _____ Дем'яна ТРУБАЧОВА

Керівник _____ Аліна КУХАРУК

ОДЕСА 2023

ДОДАТОК 1

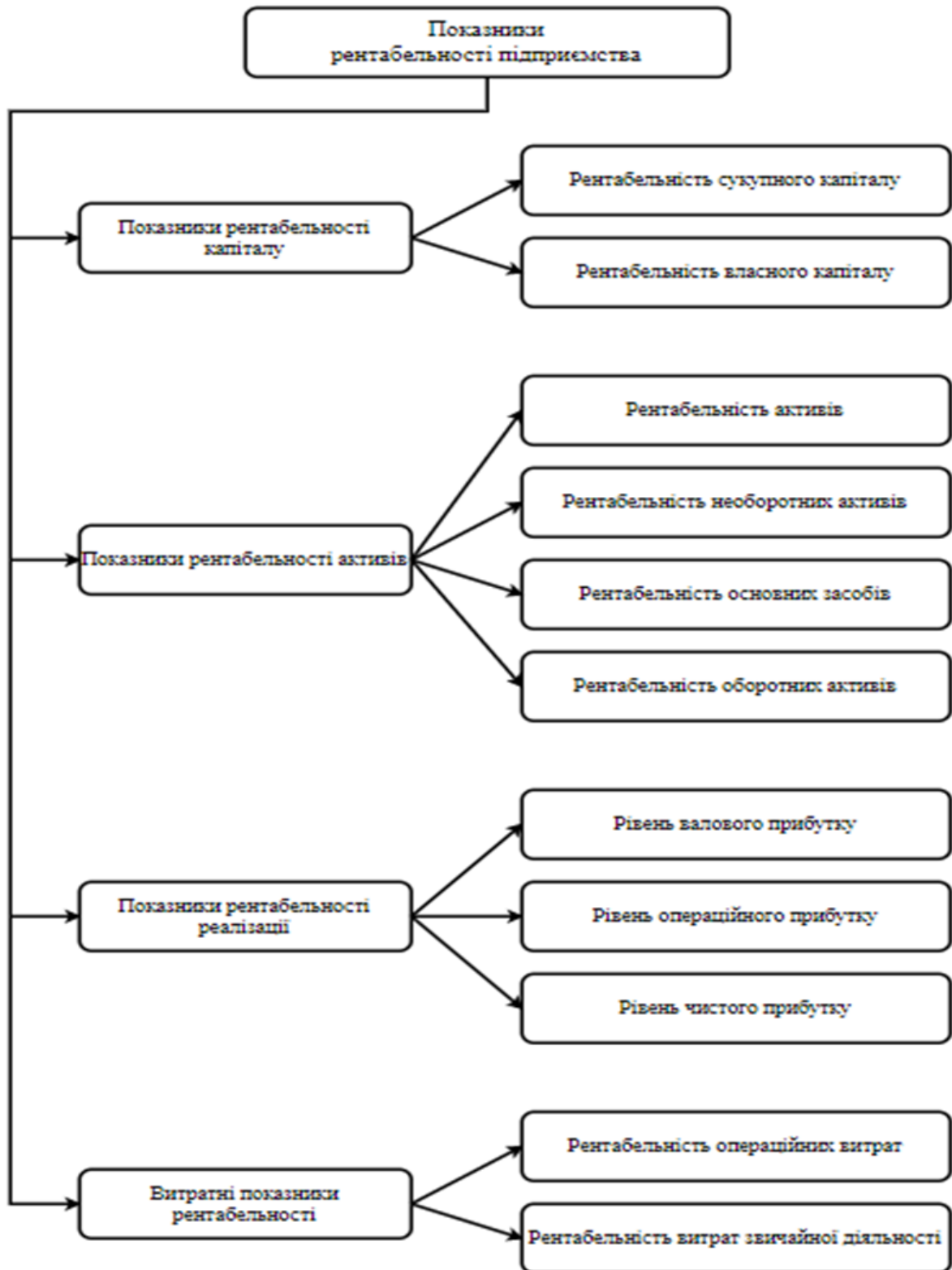

Рисунок 1.2– Показники рентабельності підприємства

ДОДАТОК 2

Рисунок 1.3 – Класифікація факторів, що впливають на рівень рентабельності

ДОДАТОК 3

Таблиця 2.1 - Показники діяльності підприємства ПАТ «Одескабель»
за 2020-2021 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1	2	3	4	5
Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	1404161,3	1706649,5	302488,2	21,54
Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн.	1749158	2072142	322984	18,46
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	1003	986	-17	-1,69
Продуктивність праці, тис. грн/особу	1399,96	1730,88	330,92	23,64
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	1256493,5	1320416	63922,5	5,09
Власний капітал, тис. грн.	412681	468 080	55399	13,42
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн.	1456502	1723220	266718	18,31
Операційні витрати, тис. грн.	1796707	2114256	317549	17,67
Операційні витрати на одну гривну чистого доходу, грн.	1,03	1,02	0,01	0,97
Валовий прибуток, тис. грн.	292656	348922	56266	19,23
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	71863	120457	48594	67,62
Чистий прибуток, тис. грн.	-27104	55 399	82503	у 3 р.
Рентабельність виробничих витрат, %	20,09	20,25	0,16	-
Рентабельність продукції, %	4,93	5,78	0,85	-
Рентабельність продажів, %	-1,55	2,67	4,22	-

ДОДАТОК 4

Таблиця 2.2 – Горизонтальний і вертикальний аналіз майна ПАТ «Одескабель»

Активи	2020р.		2021р.		Відхилення	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.гр н	%
Майно, у тому числі:	126263 7	100	137819 5	100	115558	-
I. Необоротні активи	569003	45,06	545665	39,59	-23338	-5,47
Нематеріальні активи	2673	0,21	2433	0,18	-240	-0,03
Незавершені капітальні інвестиції	59657	4,72	76902	5,58	17245	0,86
Основні засоби	499340	39,55	463981	33,67	-35359	-5,88
Інвестиційна нерухомість	2496	0,19	2112	0,15	-384	-0,04
Довгострокові фінансові інвестиції	197	0,02	237	0,02	40	-
Відстрочені податкові активи	4640	0,37	-	-	-4640	-0,37
II. Оборотні активи	693634	54,94	832530	60,41	138896	5,47
Запаси	366920	29,06	459319	33,33	92399	4,27
Виробничі запаси	122565	9,71	167657	12,16	45092	2,45
Незавершене виробництво	36734	2,91	48238	3,5	11504	0,59
Готова продукція	205169	16,25	239756	17,4	34587	1,15
Товари	2452	0,19	3668	0,27	1216	0,08
Дебіторська заборгованість за продукцію	165947	13,14	198752	14,42	32805	1,28
Дебіторська заборгованість за розрахунками	49926	3,95	49592	3,6	-334	-0,34
Інша поточна дебіторська заборгованість	43770	3,47	42300	3,07	-1470	-0,4
Гроші та їх еквіваленти	49890	3,95	57601	4,18	7711	0,22
Витрати майбутніх періодів	2666	0,21	5905	0,43	3239	0,22
Інші оборотні активи	14515	1,15	19061	1,38	4546	0,23

ДОДАТОК 5

Таблиця 2.6 – Оцінка відносних показників фінансової стійкості ПАТ
«Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	Нормативні значення	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансової автономії	$\geq 0,5$	0,33	0,34	0,01
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	0,67	0,66	-0,01
Коефіцієнт фінансового ризику	$< 1,0$	2,06	1,94	-0,12
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\geq 1,0$	0,49	0,51	0,02
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	зростання	0,93	0,95	0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\geq 0,1$	-0,38	-0,17	0,21
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	зростання	-0,32	-0,74	-0,42
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	$\geq 0,1$	-0,23	-0,09	0,14
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$\geq 0,5$	-0,43	-0,17	0,26

ДОДАТОК 6

Таблиця 2.7 – Показники ділової активності підприємства

Показники	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1	2	3	4	5
Коефіцієнт обертання активів	1,39	1,56	0,17	12,23
Тривалість одного обороту активів, днів	259	231	-28	-10,81
Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,51	2,99	0,48	19,12
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	143	120	-23	-16,08
Коефіцієнт обертання запасів	2,95	3,58	0,63	21,36
Тривалість одного обороту запасів, днів	122	101	-21	-17,21
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	6,51	7,53	1,02	15,67
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, дні	55	48	-7	-12,73
Коефіцієнт обертання власного капіталу	4,1	4,7	0,6	14,63
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	88	77	-11	-12,5
Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості	5,44	5,75	0,31	5,7
Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості, днів	66	63	-3	-4,55
Тривалість операційного циклу, днів	177	149	-28	-15,82
Тривалість фінансового циклу, днів	111	86	-25	-22,52

ДОДАТОК 7

Таблиця 2.8 – Аналіз показників рентабельності та окупності ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення
<i>Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)</i>			
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	20,09	20,25	0,16
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	16,7	17,24	0,54
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	-1,88	3,12	5
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	-1,41	2,65	4,06
<i>Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)</i>			
Рентабельність (збитковість) продажу, %	16,73	16,84	0,11
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %	3,9	5,62	1,72
<i>Показники рентабельності та окупності капіталу (активів) (ресурсні показники)</i>			
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	-2,86	5,33	8,19
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	-2,16	4,20	6,36
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	-8,42	14,9	23,32
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	-6,36	12,58	18,94
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	-4,2	7,34	11,54
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	-3,17	6,19	9,36
Коефіцієнт окупності власного капіталу	4,1	4,71	0,61
Період окупності власного капіталу, років	–	8	8

ДОДАТОК 8

Таблиця 2.10 – Вихідні дані для факторного аналізу загальної рентабельності власного капіталу ПАТ «Одескабель» за період 2020-2021 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+, -)
1	2	3	4
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	-35910	65635	101545
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1749158	2072141	322984
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн.	1256493,5	1320416	63922,5
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	426233	440380,5	14147,5
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	696406	693634	-2772
Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень, тис. грн.	780733	827915,5	47182,5
Загальна рентабельність власного капіталу, %	-8,43	14,9	23,33
Рентабельність реалізації продукції, %	-2,05	3,17	5,22
Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,51	2,99	0,48
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,89	0,83	-0,06
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі	0,62	0,63	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	2,95	3,0	0,05